Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нэй гарана | № 124 (13613) | 1974 оной майн 30, четверг | Сэн 2 мүнгэн

ААР, ШЭНЭ ГАЗАР ҺАЙНААР ХАХАЛХА

Түсэбтэ табан жэлэй һүүлшын жэлдэ — 1975 ондо ooһo тараанай, бусад ургамалнуудай баян ургаса аба… түлөө мүнөөнһөө оролдохо хэрэгтэй. Нэн түрүүн һайн …артай, саг соогоо элдүүрилэгдэһэн сэбэр паар хүсэ… бэлдэхэ, шэнэ, боро газар ехээр хахалха шухала.

Энээнэй ушар удхые ойлгоһон хүтэлбэрилэгшэд, агро…нууд эндэ хүдэлмэрэе урагшатайгаар ябуулжа байна. …шүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой меха…заторнууд паар хахалха түсэбөө апрель һарада дүүр… Мүн энэ хүдэлмэри Хорин аймагай Дээдэ-Тайлсын, …гарайн аймагай Онохойн, Эрхирэгэй совхозуудта дүү… дүтэлөө.

Республикымнай түрүү ажахынууд паараа бүхыдэнь …һарада хахалжа дүүргээд, тэрэнэйнгээ хойноһоо хо…харууһалжа байдаг. Буртаг үбһэ ногооной ургажа за…бал, тэндээ культиваци, лущени хэдэг дүршэлтэй. Тии… зунай һүүл, намарай эхеэр паараа хоёрдохёо хаха…, газарай хүрэтэр тэрэнээ сэбэр байлгадаг гурнитай. Байгша ондо олонхи колхоз, совхозууд паараа урдын… һайнаар, түргэнөөр хахалжа байна. Майн 15-най …далаар паар хахалха түсэб 27 процент дүүргэгдээ гэ… гү, али нёдондоной энэ үеынхиһөө 9 мянга гараи …тар ехэ хахалагдаа.

Тиигэбэшье урдынгаа алдуу эндүүе дабтажа, паар …алха хүдэлмэрэе гэдэргэ татажа байһан ажа…нууд, аймагууд бии байһаар. Энэ жэлдэ Хяагтын, …шүүрэй, Захааминай аймагуудай олонхи колхоз, совхо… нёдондоной хиһоо ниилээд бага паар хахалаад, ту…эйнгөө дүрбэнэй арайхан нэгэ хубиинь дүүргээд бай… Жэшээлбэл, Хяагтын совхоз нёдондоной энэ үедэ …00 гектар паар хахалаад байгаа һаа, мүнөө оройдоо … гектар элдүүрилжэ, түсэбөө минил 7 процент дүүр…лэй.

Имагтал зарим ажахынуудай энэ шухала хэрэгтэ ан…рал бага табиһанай ушарһаа жэл бүри паар саг соо… хахалагданагүй бшуу. Нёдондо бэлдэгдэһэн паарай … процентнь лэ июниин 15 хүрэтэр хахалагдаһан байгаа. …энь агротехническэ зохид болзорһоо хожомдожо эл…рилэгдэһэн байха юм. Теэд олон жэлэй туршада шэн…эгдэһэнэй ёһоор саһаа оройтожо хахалагдаһан паар …рэһээ хэзээдэшье доогуур ургаса абтадаг гээшэ.

Мүн энэ жэлдэ 55 мянган гектар шэнэ, боро газар ха…лгдахаар хараалагдаһан байгаа. Энэмнай тараалан… хубаарилгые саашадань һайжаруулхада, тэжээлэй …малнуудай тарилгые үргэдхэхэдэ, нниитын малые тэ…лээр хангалгада айхабтар ехэ ашатай туһатай байна …уу. Хорин аймагай Анаагай совхозойхид имагтал шэнэ … ашаглаһанай ашаар ор ooһo тараа тарилгые хороон…гөөр тэжээлэй ургамалнуудай тарилгые үргэд…эн, сэбэр паар ехээр бэлдэдэг болоһон жэшээтэй.

Шэнэ газар хахалха хүдэлмэри Түнхэнэй, Сэлэнгын, …шүүрэй аймагуудта урагшатайгаар ябуулагдажа бай… Майн 20-ной байдалаар Сэлэнгын аймагай ажахынууд …0 гектар шэнэ газар хахалжа, түсэбөө 13 процент …ргэзэ. Энэ аймагай ажахы бүхэндэ шэнэ газар ашагла… тусхай звено эмхидхэгдээ. Тэдэндэ хүсэ ехэтэй, гэн… тракторнууд даалгагданхай. Байгша ондо хахалжар…аар хэлхы ехэ талмайнуудай үгы дээрэһээ полиин за…жэжэ участогуудые элдүүрилхэ, ой модо сэбэрлэжэ …лха баатай бологдоно. Тиимэһээ тэдэ звенонуудта …лладаг механизаторнуудай үдэрэй нормо доошолуу…лажа, ажалайнь түлөөһэн дээшэлүүлэгдэһэн байна. …нгын совхозой механизаторнууд 150 гектар шэнэ га… хахалжа, тэндээ шэнинсэ тараа. Мүн Химнын совхо… «Эрдэм» колхозой механизаторнууд шэнэ газар …лаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

…эд юрэнхы дээрээ республикын колхоз, совхозуудта … шухала хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдажа бай… Сагай уларилай хүйтэн, хабарай тарилгын унжагайр…аа шалтагаалан, олохон ажахынууд мүнөө хүрэтэр … газар хахалжа захалаадүй, тэрэнние эгээн һүүлдэ …р хараална. Энээнние яажашье зүбшөөхын аргагүй. … гэхэдэ, мүнөө жэлдэ элдүүрилэгдэһэн шэнэ газа… хахад хубидань тарилга хэгдэхэ байна бшуу. Тиимэ… энээнние гэдэргэ татажа болохогүй.

Мүнөө үедэ республикын олонхи колхоз, совхозуудта …рай тарилга дүүрэнтэжэ байнхай. Энэ ушарта хаба… паар, шэнэ газар хахалха хүдэлмэридэ тусхай звено…дые, отрядуудые табижа, түрүүшүүлэй жэшээгээр тэ…рэй ажалай нормо, түлөөһые гуримшуулжа, тэндэ …лажа ябаһан механизаторнуудые али болохоор ур…улхэ шухала болоно.

Шэнэ газар ашаглаха гээшэ гүрэн түрын ехэ удха ша…ай хэрэг мүн. Тиимэһээ энэ шухала хүдэлмэрине …ин райкомууд, партийна организацинууд өөһэдынгөө … бүриин анхаралда абаха ушартай. Зарим ажахынууд … хүрэтэр шэнэ газар хахалха түсэбэйнгөө зэргээр …үрилхэ газараа хүсэд тодорхойлоогүй байһаар. Энэ … бирагүй ябадал гээшэ. Партиин райкомууд, колхоз, …озуудай партийна организацинууд ашаглагдамаар … газараа олохо, тэрэнние зохид болзорто элдүүрил… энэ жэлһээ тарилга хэхэ тушаа эдэбхи үүсхэл гарга… болоно.

…юниин 15 хүрэтэр хабарай паар, шэнэ боро газар …лха түсэбөө бэелүүлхэ гээшэ хүдөөгэй механизатор…дай колхоз, совхозуудай тараашадай мүнөөдэрэй дай…ны зорилго мүн. Энэ зорилгые бэелүүлхэ арга болом…нууд хаа хаанагүй бии. Гансахан энэ жэлдэ хүсэ ехэ… «К-700» түхэлэй хэдэн арбаад шэнэ тракторнууд абта… байна.

…алһан паараа, шэнэ газараа харууһалха, буртаг … ногоондо даруулхагүй, сэбэр байлгаха гэжэ оролдохо …ла. Энэ талаар аймагуудай партийна, советскэ, хү… ажахын органууд, агрономууд нарин хиналта таби…үргэтэй.

Шэнэ газар, сэбэр паар — манай баялиг, ерэхэ жэлэй … ургасын эхин гээшэ. Тиимэһээ энээндэ бүгэдэ нии… анхарал хандуулагдаха зэргэтэй.

ТАРИЛГЫН ТҮСЭБ ДҮҮРГЭЛТЭ— АЖАХЫ БҮХЭНЭЙ УЯЛГА

БҮҺЭСӨӨ НОГООН НАДХАХАЛ

Ниитынгээ адуу малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл хуряажа абахын тула «Дружба» колхозой луговодууд даалгагдаһан сабшалан дээрээ наг шэбхэ гаргажа тараагаад, минеральна үтэгжүүлгэ хүсэд хүрэхөөр оруулаа юм. Мүнөө гол горхоной уһаар ундалуулжа байна.

Нёдондо Мужыхын, Хадаригай уһалагдадаг сабшалан дээрэһээ гектарай 21,4 центнер үбһэ хуряаһан луговодуудай звено байгша ондо урдынхиһаа бага бэшэ ургаса абаха зорилго табинхай.

Габшагай хоёр һарын турша да 2800 тонно аргал шабааһан сабшалан дээрэ гаргагдаа. Һубаг, ханаабуудые заһабарилха, дошо дэгнүүл, һөөг бургааһа отолхо хүдэлмэри хэгдэнэ.

Д. ШИРАБОН.

Яруна.

ТАРИЛГА ДҮҮРЭХЭ ДҮТЭЛӨӨ

ОРООҺО ТАРЯАНАЙ, тэжээлэй ургамалнуудай болон овощ, хартаабхын элбэг ургаса абадаг «Зырянский» совхозой нэгэдэхи отделениин механизаторнууд эртынгээ орооһото ургамалнуудые тарижа дүүргээд, кукуруза, хартаабхаяа һуулгажа хахадлаад байна.

Дүршэлтэй тараашад В. Тарасов, А. Седунов, И. Шульгин, В. Неродов гэгшэд бригадануудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Эдэ үдэрнүүдтэ отделениин механизаторнууд тарилгынгаа хүдэлмэрине сүм дүүргээд, ургасаа бог буртаг үбһэнһөө хамгаалха ажалаа ябуулжа захалхаар шиидэнхэй.

П. ХАЛТАНОВ.

Прибайкалиин аймаг.

ХУРАМХААНАЙ ПОЛИНУУДҺАА МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд тарилгадаа ороһоор хорёод хонобо. Улаан Тугай ордента К. Е. Галсановай хүтэлбэрилдэг Элһэнэй тракторно-тараан ажалай бригадада тарилгын хүдэлмэри түлэг дундаа. Механизаторнууд болон сеяльщигүүдэй хүдэлхэ, мүн социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ эрхэ байдал байгуулагдаа. Тиихэдэ ахалагша Ш. Занаевай агрегадай түрүүшын табан үдэрэй хүдэлмэриин дүнгөөр ажалай алдар габьяагай Туг полевой стан дээрэ намилзана.

***

Бригадир Нима Яханович Доржиевай хүтэлбэрилдэг Хүтэрхэйн тракторно-тараан ажалай бригадын механизаторнууд хабарай тарилгын хүдэлмэриин түрүүшын үдэрһөө эрхим дүнгүүдые түйлана. Механизаторнууд Р. Балдашкеев, Б. Бадмаев, Ц. Бодиев, П. Монголов болон Д. Балданов гэгшэд үдэрэйнгөө нормые 120—130 процент дүүргэнэ.

Тиихэдэ түрүү механизаторнууд Михаил Молчанов, Найдан Перчаткин гэгшэд эгээл түрүүн агрегадуудаа тараалан дээрэ гаргаһан байна.

Тараашад энэ жэлдэ газарай хүрьһэ һалхинһаа аршалха хүдэлмэридэ хэрэгтэй техникэ үргэнөөр хэрэглэнэ, хабарайнгаа тарилгые һайн шанартайгаар үнгэргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэ.

***

Дэрээнэй совхозой Хүнтэйн тракторно-тараан ажалай бригадын механизаторнууд эртын ороoһото ургамалнуудые тарижа эхилээ. Совхозой үнинэй механизатор Д. Н. Батуевай агрегат эгээл түрүүн энэ ажалые эхилбэ. Агрегадай гэшүүд түрүүшын үдэрһөө амжалтатайгаар хүдэлжэ, үдэрэйнгөө нормые үлүүлэн дүүргэнэ.

Г. РАДНАЕВА.

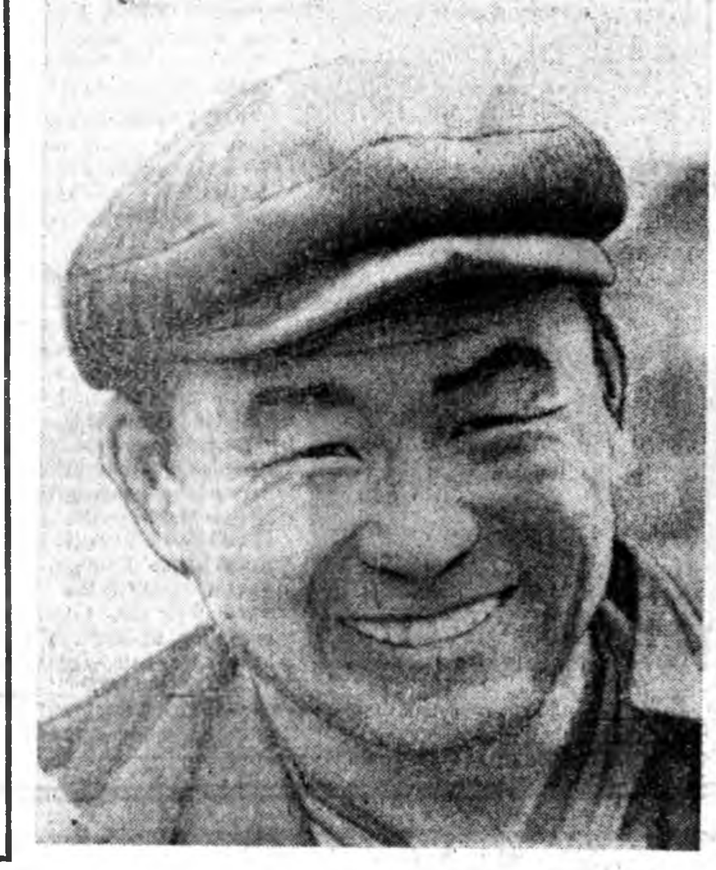

Хабарайнгаа тарилгын хүдэлмэрине богони болзорто дүүргэхын тула Хяагтын аймагай Хүдэриин совхозой механизаторнууд эртээнһээ һайнаар бэлдэһэн юм. Тиигэжэ аймаг дотороо эгээл түрүүлэн шахуу газараа хахалжа, борнойлжо захалһан байна.

Һүүлэй мэдээгээр, совхозой тараашад 4000 гектар газар хахалжа, хараалагдаһан даабаряа дүүргээ. Мүнөө эндэхи механизаторнууд оройн ороoһото ургамалнуудые тариха газар хахалжа, бэлдэжэ байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү механизатор С. Раднатаров; совхозой поли дээрэ.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

БУЛТАНАЙ ҺАНАЛ НЭГЭ

Гусиноозерск хотын культурын байшан соо Сэлэнгын аймагай олонхи ажахынуудай, промышленна предприятинуудай, барилгын болон бусад организацинуудай, эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд сугларжа, СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидат Санжиев Жамбал Биликтуевичтай, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидат Петр Алексеевич Белигтэй уулзалга хэбэ.

Һунгалтын урда тээхи суглаа КПСС-эй Сэлэнгын райкомой нэгэдэхи секретарь В. Б. Базаров нээжэ. СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадууд Ж. Б. Санжиевай, П. А. Белигэй этигэмжэтэ нюур болохо «Гусиноозерская» шахтын парткомой секретарь А. П. Лоншаковтэ, Сэлэн-Дүүмын мотор-заһабарилгын заводой парторганизациин бюрогой секретарь С. П. Минеевтэ үгэ үгэбэ. Тэдэ хоёр Ж. Б. Санжиевай, П. А. Белигэй намтар, аймагай ажалшадай болохоёо байгаа һунгалтые нэрэтэй гүрэтэйгөөр угтахын түлөө ямараар бэлдэжэ байһаң тухай сугларагшадта хэлэжэ үгэбэ.

Һүүлээрнь Гусиноозерскын городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ И. Ф. Рогов, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Р. С. Бадмаев, Галуута-Нуурай барилгын управлениин парткомой секретарь В. С. Чеповской, ВЛКСМ-эй райкомой секретарь Б. Бубеев, Гусиное-Озеро станциин поселково Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Г. А. Курчатов болон бусад үгэ хэлэбэ. Тэдэнэр СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн оронойнгоо эрхим хүбүүд, басагадта аймагай ажалшадай нэгэ хүн шэнгеэр дуугаа үгэхөөр бэлэн байһан тушаа мэдүүлбэд.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадууд Жамбал Биликтуевич Санжиевта, Петр Алексеевич Белигтэ ажал хүдэлмэридөө, албан хэрэгтээ амжалта түйлахыень хүсөөд, хэдэ хэдэн захяа заабаринуудые табиба.

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидат Ж. Б. Санжиев, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидат П. А. Белик XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо ошожо, һунгагшадтайгаа уулзаба.

Б. ЦЫБЕНДОРЖИЕВ.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Ф. Ф. ПЕТРОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, республикын партийна болон совет органуудта олон жэлэй туршада һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ажалай арга нөөсэнүүдые хэрэглэхэ управлениин начальник нүхэр **Петров Фёдор Филипповичые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной майн 28.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Н. Г. ВЯТКИНИИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, республикын партийна, совет болон хүдөө ажахын органуудта олон жэлэй туршада һайнаар ажаллаһанайнь түлөө Сэлэнгын аймагай ажалшадай депутадуудай Загастайн сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Вяткин** Николай Георгиевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной майн 28.

ҮНЭН ЗҮРХЭНЭЙ УУЛЗАЛГА

…ГРАД. (ТАСС-ай тус…рр.). КПСС-эй ЦК-…литбюрогой гэшүүн, …й ЦК-гай секретарь …Кириленко түрүүтэй … делегаци майн …рагуевац хотодо хү…

… айлшад «Црвена … заводто хүрэжэ, … цехүүдэй хүдэлмэ…танилсаһан, СФРЮ-… ехэ автомобильна …ниин хүдэлмэри… хөөрэлдэһэн байгаа. …лоһон митинг дээрэ …А. П. Кириленко үгэ … сугларагшадаар ха… угтагдаба.

…ойлон хэлэхэдэ, …оллективтэй уулзал…эй зүрхэ сэдьхэлдэ …ол баяр түрүүлбэ …рэ мэдүүлээ. Бидэ…идэмүүшэ халуунаар …йтнай түлөө, манай … партиин, совет … хүндэлэлдэ хэлэгдэ…үүн дулаан үгэнүү… … баяр баясхалан …бди.

…эй Центральна Ко… үмэнэһөө. сов т …шэн ангиин, совет …алшадай үмэнэһөө … мүн таанадаар …н, Югославиин бү…шадта — хүдэлмэ… тараашадта, интел… ахa дүүгэй амар…үргэхыем, ажал х… … амжалта түй… …й, энхэ элүүрээр, …алтайгаар ажаһуу…хыетнай хүсэхыем зүбшөөгыт!

Коммунистнуудай Союзай уряалаар манай делегаци СКЮ-гэй X съездын хүдэлмэридэ хабаадахаяа ерээд байһыень мэдэнэт. Хүндэтэ нүхэд, ангиин талаар аха дүүнэр хадаа зохёон байгуулхы түсэбүүдые дүүргэлгэдэ, съезд дээрэ хэлэгдэжэ байһан гол шухала зорилгонуудые шиидхэлгэдэ ехэ амжалта илалта түйлахыетнай хүсэнэбди.

Леонид Ильич Брежнев 1962 ондо эндэ ерээ һэн. Танай хото, завод тухай халуун дулаан домоглолнууд тэрэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ үлэнхэй. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин гуйлтые дүүргэжэ, Танай коллективтэ, Югославиин хүдэлмэришэн ангида, Югославиин бүхы коммунистнуудта коммунис ёһоной амаршалга, социалис байгуулалта хүгжөөн бэхижүүлгэдэ ехэ амжалта түйлахыетнай хүсэжэ байһыень тэрээнһээ дамжуулха байһандаа урма баяртай бди.

Совет-Югославиин хани барисаа бэхижүүлхэ тухайда КПСС-эй Центральна Комитет, ЦК-гай Политбюро, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев саг үргэлжын анхарал оролдолго хандуулдаг юм. СКЮ-гэй Президиумэй, тэрэнэй Гүйсэдхэхэ бюрогой, манай хүндэтэ хани нүхэр, Югославиин коммунистнуудай элитэ ехэ хүтэлбэрилэгшэ, нүхэр Иосип Броз Титын иимээр хандажа байһыень үндэрөөр сэгнэнэбди.

Социалис оронуудай хоорондохи харилсаанда, эдэнэй дунда совет-югославиин харилсаа холбоондо тойбо татахые һэдэдэг хүсэнүүдэй дэлхэй дээрэ үшөөл бии байһыень һайн мэдэнэбди. Нүхэр И. Броз Тито байгша оной апрелиин 25-да Сараево хотодо үгэ хэлэхэдээ, иимэ һэдэлгэнүүдтэнь шанга харюу сохилто үгэһэн байгаа.

Коммунис партиин хүтэлбэри доро манай арад Ленинэй революционно һургаалаар гэрэлтүүлэгдэһэн социализм байгуулгын ба тэрэнние коммунизмда хүгжөөлгын замаар 57-дохи жэлээ дабшажа ябана.

СССР-эй Верховно Соведэй — гүрэнэй засагай дээдын зургаанай һунгалта июниин тэн багта манай орондо болохо. Энэ хадаа политическэ шухала удха шанартай хэрэг болоно гээд манай парти харана.

Ороной байдалай бүхы һалбаринуудта горитой амжалтануудые түйлэн, энэ харюусалгата эгые угтажа байнабди. …радай ажахын элдэб һалбаринуудта совет ажалшадай түйлаһан амжалтанууд тухай, КПСС-эй дотоодын политика тухай, совет социалис демократиин хүгжэлтэ тухай А. П. Кириленко хөөрэбэ.

Партиин XXIV съезд дээрэ абтаһан эб найрамдалта программа бэелүүлхын тула манай парти, Центральна Комитет, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежнев ехэ хүсэлэл оролдолго гаргана.

Уласхоорондын байдалай һайжаржа байһандань бүхы дэлхэйн түрүү үзэлтэй олониитэ урмашан баясана.

Эдэ үдэрнүүдтэ Югославиин коммунистнуудай X съезд дээрэ эб найрамдал хангаха хүсэл эрмэлзэл элеэр харагдана. Уласхоорондын байдалай гол шухала асуудалнуудаар Советскэ Союзай, Югославиин хараа бодол тудалдана гэхэ гү, али адлирхуу байна гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. СФРЮ-гэй эб найрамдалта политикые совет хүнүүд үндэрөөр сэгнэнэ.

Эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ амжалтануудай түйлагдаашье һаань, шиидхэгдэхээр шухала асуудалнууд үшөөл олон. Дүтын Зүүн зүгтэхи хёмороо зүришэлдөөн эдэнэй нэгэниинь болоно. Араб арадуудай үнэн зүб тэмсэлые Советскэ Союз, Югославии болон аха дүү бусад оронууд шууд сэхээр дэмжэнэ. Булимтаран эзэмдэһэн газар нютагуудһаань Израилиин сэрэгүүдые гаргаха, Палестинын араб арадай үндэһэн эрхэнүүдые хангаха эрилтэ табина. Имагтал энээнэй үндэһөөр зүришэлдөө хёмороон гуримшуулагдажа, Дүтын Зүүн зүгтэ үнэн зүб, бата эб найрамдал хангагдаха ёһотой.

Хүндэтэ нүхэд, манай парти, бүхы совет арад Югославиин арад зондо хүндэмүүшэ халуунаар хандана гэжэ үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээд, үнэн зүрхэнһөө үшөө дахин баяр баясхалан хүргэхыем зүбшөөгыт. Манай хани барисаанай, али бүхы харилсаанай амжалтатайгаар хүгжэн бэхижэхын тула бүхы юумэ хэхэбди.

Нүхэр А. П. Кириленкын үгэ ехэ анхаралтайгаар шагнагдан, нэгэнтэ бэшэ альга ташалгаар угтагдаа.

СОВЕТ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН УРЯАЛААР

Австриин Республикын федеральна канцлер д-р Бруно Крайский Совет правительствын уряалаар, хани ёһоной албанай хэрэгээр майн 28-да Москва ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуров, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Н. К. Байбаков, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов болон бусад тусхай тушаалтад самолёдой гэшхүүрэй дэргэдэ д-р Бруно Крайскиие угтаа.

Австриин Республикаһаа Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Хайнрих Хаймерле аэродром дээрэ байлсаба.

Ниидэлгын талмай дээрэ хүндэлэлэй харуул жагсаагдаһан. Австриин ба СССР-эй Гүрэнэй гимннүүд гүйсэдхэгдэһэн байна.

А. Н. Косыгин, Б. Крайский совет сэрэгшүүдэй урдуур ябажа, мэндэшэлэлдээ. Австриин Республикын федеральна канцлерые Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэд халуунаар амаршалба.

(ТАСС).

А. А. ГРОМЫКО ДАМАСКДА УУЛЗАЛГАНУУДЫЕ ХЭБЭ

ДАМАСК. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко Араб Социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин Генеральна секретарь, Сириин Араб Республикын Президент Хафез Асадтай уулзажа хөөрэлдэбэ.

СССР-эй ба САР-ай хоорондохи харилсаанай үргэн ехэ асуудалнууд хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдээ, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалда гол анхарал хандуулагдаа.

Урда тээнь А. А. Громыко Араб Социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин хүтэлбэриин гэшүүн, САР-ай Премьер-Министрэй орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр Абдель Халим Хаддамтай уулзажа, хөөрэлдэһэн байна.

Майн 28-да А. А. Громыко, А. Х. Хаддам хөөрэлдөөнүүдээ үргэлжэлүүлжэ, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал гуримшуулха асуудалые, мүн хоёр талые һонирхуулһан бусад асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ.

Х. Бумедьен А. А. Гречкэтэй уулзаа

АЛЖИР. (ТАСС). Алжирай Революционно Соведэй Түрүүлэгшэ, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, национальна оборонын министр Х. Бумедьен КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр, Советскэ Союзай Маршал А. А. Гречкэтэй уулзаба.

Хоёр талые һонирхуулһан асуудалнууд хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Якубу Говон Эхэ орондоо бусахаяа мордобо

ТБИЛИСИ. (ТАСС). Нигериин Федеративна Республикын гүрэнэй ба федеральна сэрэгэй правительствын толгойлогшо, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ахамад командалагша генерал Якубу Говон Эхэ орондоо бусахаяа Тбилисиһээ мордобо. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ба Совет правительствын уряалаар тэрэ хани ёһоной албанай хэрэгээр манай орондо ерэһэн байгаа.

Тэрээнтэй хамта СССР-тэ ерэһэн Нигериин гүрэнэй ажал ябуулагшад Якубу Говонтой суг мордобод.

МИХАИЛ АЛЕКСЕЕВИЧ ЯСНОВ

Арадай КАНДИДАДУУД

РСФСР-һээ Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха Эрхүүгэй 10-дахи һунгуулиин округһоо дэбжүүлэгдэһэн СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат

Михаил Алексеевич Яснов 1906 ондо Московско областиин Озерско районой Горы тосхондо угытэй ядуу таряашан айлай бүлэдэ түрэһэн юм. 1925 онһоо КПСС-эй гэшүүн.

Хүдөөгэй һургуули дүүргээд, 1918 ондо Москва ерэжэ, курьерээр, тиигээд юрын хүдэлмэришэнөөр хүдэлжэ, ажалайнгаа намтарые эхилһэн.

1922 онһоо 1928 он болотор арһанай промышленностиин предприятинуудта хүдэлмэришэнөөр ажаллаа. Тиигэхэ зуураа Москвагай гүрэнэй университедэй хүдэлмэришэдэй үдэшын факультедтэ һуража, тэрэнээ 1925 ондо дүүргэһэн юм.

1928 онһоо 1930 он болотор Совет Армида алба хээ. 1930 онһоо Михаил Алексеевич Яснов Москвагай барилганuудта, һэльбэн заһабарилгада ажаллаа. Тиигэхэ зуураа участогай начальнигаар, барилгын конторо болон трестнүүдэй хүтэлбэрилэгшөөр хүдэлөө. Хүдэлжэ байгаад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ институдта һураа. 1938 ондо Моссоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшоор һунгагдаһан юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ Москва шадар бэхилэлгын түхеэрэлгэнүүдые барилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан, Москвае агаарай дайсанһаа хамгаалха албаниие ударидаһан байна.

1949 ондо СССР-эй городской барилгын министрэй орлогшоор томилогдоо. 1950 онһоо 1956 он болотор Моссоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, 1956 онһоо РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшээр, 1957 оной декабрьһаа РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшоор хүдэлөө.

1966 оной декабрь һарада нүхэр Яснов М. А. РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшээр һунгагдаа. Тэрэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо юм.

Нүхэр Яснов М. А. — СССР-эй ба РСФСР-эй Верховно Соведүүдэй депутат, КПСС-эй XIX, XX, XXII, XXIII ба XXIV съезднүүд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай гэшүүнээр һунгагдаһан байна. М. А. Яснов Ленинэй зургаан орденоор, Улаан Тугай, Ажалай Улаан Тугай, Улаан Одоной орденуудаар болон медальнуудаар шагнагданхай.

Эрхүүгэй областиин Эрхүү хотын алюминиевэ заводой, Шэтын областиин Шэтэ хотын паровоз-вагон заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшад, Буряадай АССР-эй Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой колхознигууд өөһэдынгөө һунгалтын урда тээхи суглаанууд дээрэ Михаил Алексеевич Ясновые Эрхүүгэй 10-дахи һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлһэн байна.

Нүхэд һунгагшад! Коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй кандидат Михаил Алексеевич Ясновой түлөө дуугаа үгэгты!

ЕВГЕНИЙ ФЕДОРОВИЧ КОЖЕВНИКОВ

БурАССР-һээ Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха Советскэ 516-дахи һунгуулиин округһоо дэбжүүлэгдэһэн СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат

Евгений Фёдорович Кожевников 1905 ондо Волгоград хотодо ажаһуудаг алба хаагша айлай бүлэдэ түрэһэн юм.

1927 ондо Ленинградай зам харилсаанай инженернүүдэй институдые дүүргэмсээрээ Дунда Азиин түмэр замда хүдэлһэн байна. Тэндэһээ Улаан Армиин зэргэдэ алба хэхээр абтаа. Армиин албанһаа бусаад байхадань, 1930 ондо тэрэниие Турксиб барилгада ябуулба. Уданшьегүй хэдэн һарын үнгэрөөд байтар Кузнецкэ металлургическа комбинадай барилгада эльгээгдэжэ, түрүүшээр ахалагша прорабаар, техноругаар, тиигээд «Земжелдорстрой» управлениин начальнигаар хүдэлһэн байха юм.

Бэлэдхэл һайнтай, дүй дүршэл баянтай мэргэжэлтэ байһан тула нүхэр Кожевников 1935 ондо Кузнецкэ паровоз-вагон заһабарилгын заводой барилгын главна инженерээр дэбжүүлэгдээ һэн. Тиигээд «Никельстрой», «Орскмедьстрой», «Южурал» управленинүүдэй главна инженерээр хүдэлмэрилһэн байна.

«Южурал» трестые Евгений Фёдоровичой толгойлжо байха үедэнь Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн эхилээ һэн. Хожомынь нүхэр Кожевников машина худалдан абаха правительственна комиссиин составта оролсожо, США ошоо бэлэй. Тэндэһээ бусамсаарнь 1945 ондо тэрэниие СССР-эй Госпланай барилгын индустриин барилга түсэблэлтын начальнигаар томилоо. Тиигээд СССР-эй Госпланай түрүүлэгшын орлогшоор дэбжүүлэгдэһэн.

1949 онһоо 1954 он болотор Евгений Фёдорович СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй аппарадта түлишэ болон транспортын талаар бюрогой түрүүлэгшын орлогшоор, барилгын таһагые даагшаар хүдэлөө бэлэй.

1954 онһоо нүхэр Кожевников СССР-эй транспортна барилгын министр.

1942 онһоо КПСС-эй гэшүүн, КПСС-эй XXII, XXIII, XXIV съезднүүд дээрэ нүхэр Кожевников КПСС-эй ЦК-гай гэшүүнээр һунгагдаһан байна.

Эхэ оронойнгоо үмэнэ ехэ габьяатай байһанайнгаа түлөө тэрэ Ленинэй дүрбэн орденоор, Ажалай Улаан Тугай хоёр орденоор, Улаан Одоной орденоор, мүн медальнуудаар шагнагданхай.

Нүхэр Кожевников Е. Ф. СССР-эй Верховно Соведэй зургаадахи, долоодохи, наймадахи зарлалай депутадаар һунгагдаһан байна.

Улаан-Үдын «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто «Электромашина» заводой, Улаан-Үдын авиапредприятиин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ Буряадай гүрэнэй багшанарай институдай багшанарай хамтын суглаануудаар Евгений Фёдорович Кожевников Буряадай АССР-һээ Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха Советскэ 516-дахи һунгуулиин округһоо һунгагдаха СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдээ.

Нүхэд һунгагшад! Коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй кандидат Евгений Федорович Кожевниковэй түлөө дуугаа үгэел!

ҺУНГАЛТЫЕ УГТУУЛАН

АГИТПУНКТЫН ГАЛНУУД

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэр улам дүтэ боложо байна. «Һунгагшадай клуб», «Агитпункт» гэжэ томо гаршаг город, тосхон бүхэнэй олон байшангүүдтэ харагдадаг болоо. Һунгуулиин урда тээхи ойлгуулламжын хүдэлмэри улам үргэнөөр ябуулагдажа байна.

Улаан-Үдын Октябрьска районой «Текстильщик» гэжэ соёлой байшан соохи агитпунктда ороходо, эндэ ерэгшэдые уринаар угтажа байдаг. Энэ агитпункт гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй. Залуу һунгагшын булан, һунгалтада хабаатай литературын стенд, һунгуулиин участогай карта, агитаторнуудай дежурлаха график ханада үлгөөтэй. Шэнэ газетэ, журналнууд, шатар ба даам столдо табяатай байдаг. Мүн телевизоршье харахада болохо.

— Һонирхолтой хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэжэ байдаг. Һаяхан лектор С. И. Харитонов ерэжэ, һунгагшадай урда уласхоорондын байдал тухай һонирхолтой лекци уншаһан байна. Мүн Октябрьска райсоведэй залуу депутат Дмитриева Е. агитпунктда ерэжэ, өөрынгөө ябуулһан ажал тухай һунгагшадта хөөрөө, — гэжэ һунгуулиин участково комиссиин секретарь Т. Ф. Думнова хөөрэбэ.

Тиихэдэ һаяхан СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуу Октябрина Матвеевна Омбоева, Евгений Митрофанович Мацуков гэгшэдтэй уулзалга болоо.

— Саашанхи хэмжээ ябуулганууд гэхэдэ: Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын хүдэлмэрилэгшэ Николай Григорьевич Перевалов «Манай орондохи һунгалта буржуазна оронуудай һунгалтаһаа ямар илгаатайб?» гэһэн лекци һаяар уншаха юм. Тиихэдэ залуу һунгагшадай үдэшэ үнгэргэгдэхөөр түсэблэгдэнхэй. Мүн һунгалтын үдэр сэмбын фабрикын залуушуулай хүсөөр концерт табигдахаар бэлдэгдэнэ, — гэжэ һунгуулиин участково комиссиин түрүүлэгшэ М. К. Парфенов хэлэбэ.

Н. ХАЗУЕВ.

„СОКОЛЬНИКИ" АЙЛШАДЫЕ УГТАНА

«Элүүрые хамгаалга, медицинскэ техникэ ба эм домуд» гэһэн уласхоорондын выставкэ майн 28-да Москвадахи «Сокольники» гэжэ парк соо нээгдэбэ. Энэ выставкэдэ орожо харагшад медицинскэ эрдэм, техникын туйлалтануудтай танилсаха байна. 22 ороной, мүн Баруун Берлинэй фирмэнүүд, предприятинууд, эмхинүүд энээндэ хабаадана.

Совет таһаг эгээн лэ ехэнь юм. Совет медицинын ургалта хүгжэлтые элирхэйлэн харуулһан 3 мянга гаран экспонат эндэ табигдаа. Социалис оронуудай предприятинууд, гадаадын худалдаа наймаанай эмхинүүд олон зүйлнүүдые бэлдэһэн байна.

Совет ба гадаадын журналистнуудта зорюулагдажа, майн 27-до Москвада үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ энээн тухай хөөрэлдөөн болобо.

СССР-эй элүүрые хамгаалгын министр, выставкын эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ, академик Б. В. Петровский үгэ хэлэхэдээ, иимэ выставкын манай орондо эмхидхэгдэһэниинь дэмы бэшэ гээд тэмдэглээ. Ушарынь юуб гэбэл, арад зоной элүүрые хамгаалга — Совет гүрэнэй гол шухала зорилгонуудай нэгэниинь мүн.

(ТАСС).

Республикымнай хада уулануудтахи бодосуудай бүридэһэн түхэл хэлбэриие, газарай хүдэлэлгые, тэрэнэй бүридэлэй хубилалга, иимэ ушарнуудай шалтагаан ба түүхэ шэнжэлдэг геологиин һалбариин (тектонико ба металлогени) хүдэлмэрилэгшэдтэ 1973 ба 1974 онууд еэрын онсо илгаатай байна. СССР-эй Наукануудай академиин тектоникын талаар Научна соведэй 10-дахи сесси 1973 оной июнь соо Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдөө һэн.

Манай геологууд СССР-эй Наукануудай академиин 250 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэжэ зоригжоод, геологиин энэ һалбаридахи научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэриие бүри ашагтай, тодорхой һайн болгохо гэжэ шиидэһэн юм.

Газарай нюруугай, газар дорохи бүридэлэй, хада, хабсагай болон хабшалнуудай бии бололгые шэнжэлдэг тектонико хадаа шухала асуудалнуудые шэнжэлдэг байна. Газарай мүнөө үеын хүдэлөөе, ашагта малтамалнуудай нөөсын хубаарилгын үндэһэ ёһонуудые, эдэ малтамалнуудай хэбтэшын хэды шэнээн нөөсэтэй байһые тодорхойлхо, мүн теоретическэ ба прикладной геологиин олон асуудалые энэ һалбари шиидхэдэг юм.

Геологиин олон организацинууд Буряадай АССР-эй, мүн Байгал шадархи тектонико шэнжэлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна.

Дээрэ дурдагдагша сесси дээрэ элидхэлнүүд хэгдэһэн, саашанхи шэнжэлэлгэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Москвагай, Ленинградай, Новосибирскын, Хабаровскын, Эрхүүгэй, Якадай, Шэтын болон бусад хэдэн городуудай мэдээжэ эрдэмтэд, мэргэжэлтэд дүрбэн үдэрэй туршада үргэлжэлһэн энэ сессидэ хабаадалсажа, элидхэлнүүдые хэһэн байна. Хамта дээрээ эндэ 36 элидхэл шагнагдаа. Тэдэниие зүбшэн хэлсэлгэдэ 58 делегат хабаадалсаа.

Байгал шадархи, мүн аалирхүү шэнжэтэй Түб Азиин областьнуудай тектоникын гол асуудалнууд сесси дээрэ харагдажа үзэгдэһэн байна. Буряадай филиалай геологиин институдай тектоникын лабораториин хэһэн хүдэлмэридэ, научна шэнжэлэлгэнүүдэй хараа шэглэлдэ горитой анхарал хандуулагдаа.

Манай республикын геологууд һүүлэй 15 жэлэй туршада шэнжэлэлгын ехэ хүдэлмэри хээ гэжэ түс сесси баталан абаһан тогтоол дотороо тэмдэглээ һэн. Байгал шадархи геологическа бүридэл, ашагта малтамалнуудай тектоническа шэнжэлгэ хэхэ, элдэб карта, схемэ бэлдэхэ, эртэ урдын сагһаа хойшо газарай хүдэлэлгые шэнжэлхэ хүдэлмэри хэхэһээ эхилээд, мүнөө үеын газарай хүдэлөөнэй шалтагааниие, хэзээ, ямар сагта газарай хүдэлхые элирүүлхэ талаар шэнжэлэлгын ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ юм. Энэ асуудал үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй ехээр хүгжэжэ, промышленна барилгын болон гэр байрануудые олоор бодхожо байһан мүнөө үе сагта илангаяа шухала гээшэ.

Тектоническа элдэб шэнжэ, процесс тодорхойлхо тургэн шэнжэлгын хэрэгтэ...

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэри бэелүүлхын түлөө

ТЕКТОНИГУУДАЙ ЗОРИЛГО

бии бололго, нөөсэнүүдэйнь таралгые шэнжэлэн элирүүлхэ, тодорхойлхо талаар зүб хүдэлмэри хэгдээ гэжэ сесси тэмдэглэһэн байна.

Тиихэтэй хамта научна Соведэй сесси шэнжэлэгдэхэ, шиидхэгдэхэ ёһотой олон асуудалнуудые хараа. Кадрнуудай дутагдадаг, үйлэдбэриин бэхи һайн баазын байгуулагдаагүй ушарһаа тектоникын, мүн геологиин бусад һалбаринуудай саашанхи хүгжэлтэдэ научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэридэ һаад ушаруулагдана гэжэ тэмдэглэгдээ. Научна ба үйлэдбэриин организацинуудтай холбоо барисаа байгуулжа, шэнжэлгын хүдэлмэри ябуулха, эрдэм ба практика хоёрые холбон хүгжөөхэ, хоорондохи холбоо харилсааень бэхижүүлхэ тухай заагдаһан юм.

Сессиин энэ тогтоол заабаринуудта, мүн геологическа институдые хүгжөөхэ холын хараата түсэбтэ үндэһэлэн, тектоникын лаборатори үргэдхэгдэжэ байна. Республикын газар дайдын, хада уулануудай, тэрэшэлэн нютаг нютагай шалгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдаха юм. Энэ асуудал яахадаа ехэ шухалаб гэхэдэ, Байгал шадархи газар хүдэлөө ехэтэй, хада уулануудтай. Газарай мүнөө үеын хүдэлэлгые байгаалиин эрхэ байдалдань шэнжэлхэ гээшэ ехэ удха шанартай. Газарай хүдэлхэдэ геологическа ехэ хубилалта болоно, ондоо бүридэл байгуулагдана.

Шэнжэлэлгын иимэ хүдэлмэри, элдэб туршалга хэхэдэ манай эндэхи эрхэ байдал, Байгал шадархи газар дайда, далайн нюруу, тэрэнэй гүнзэгы оёор, эрье гэхэ мэтэнь байгаалиин ёһотой һайн, таарамжатай лаборатори юм.

Геологиин гол шухала һалбари гэжэ тоологдодог тектонико улам саашань хүгжөөһэнэй үндэһэ һуури дээрэ геологическа ехэ удха шанартай асуудалнуудые шиидхэхэ зорилго табигдана. Энээнэй ашаар республикын горноруудна һалбариин промышленность хүгжөөхэ, арадай ажахые хүгжөөхэ зорилгодо нягта холбоотой ашагта малтамалнуудые, байгаалиин баялигуудые шэнжэлэн тодорхойлхо арга олдохо гээшэ.

Республикымнай геологууд-тектонигууд, тэдэнтэй хамта энэ һалбариин ондоо хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй Наукануудай академиин байгуулагдаһаар 250 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаад, саашанги научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэриие бүри ашаг ехэтэй, тодорхой һайн болгохо, 1974 ондо бэелүүлхээр хараалһан түсэбөө дүүргэхэ зорилго урдаа табина.

Геологууд — тектонигуудай научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэриин горитой хубинь арадай ажахые улам саашань хүгжөөхэ, байгаалиин баялигуудые арад зоной аша туһада зорюулха гэһэн КПСС-эй XXIV съездын табиһан зорилго бэелүүлхэ хэрэгтэй нягта холбоотой юм. Энэ һалбариин эрдэмтэд, хүдэлмэрилэгшэд партиин хараалһан зорилго бэелүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө туһа нэмэри оруулха гэжэ оролдоно.

Ц. ОЧИРОВ,
СССР-эй СО АН-ай Буряадай филиалай геологиин институдай тектоникын лабораториие даагша, геолого-минералогическа эрдэмэй кандидат.

Партийна ажабайдал

Партийна эхин организацинуудта тоосоото һунгалтын суглаанууд боложо дүүрэһээр горитойхон саг үнгэрэн ошобо. Тэдэ суглаанууд яһала амхитайгээр, коммунистнуудай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар боложо үнгэрһэн байха юм. Бүхы коммунистнуудай 92 процентнь суглаандаа ерээ, тоосоото элидхэл тушаа олон хүн үгэ хэлээ. Удаань районно партийна конференци зарлагдажа, энэ шухала хүдэлмэри түгэсөө һааб даа.

Тиихэтэй хамта партийна хүтэлбэрилхы һунгагдамал органууд шэнээр һунгагдажа, шанарайнгаа талаар нилээд һайжарһан байна гэжэ тэмдэглэлтэй. Партийна эхин организацинуудай секретарьнарай 47,4 процентнь дээдэ, 34,4 процентнь дунда һургуулиин эрдэмтэй хүнүүд. партком болон партбюронуудай, цехэй парторганизацинуудай бюрогой бүридэлдэ хамтадаа 145 коммунистнууд һунгагданхай. Тиихэдэ захиргаанай ажал ябуулга хинаха комиссинуудта 138 хүн мүн лэ һунгагдаһан байна бшуу.

Гадна КПСС-эй райком, районно партийна организациин шалгалтын комисси 91 хүнһөө бүридэнэ. Соведүүдтэ, профсоюзай болон комсомолой, ниитын бусад эмхинүүдэй хүтэлбэрилхы органуудта һунгагдаһан, тэндэ хүдэлжэ байһан коммунистнуудай тоо баһал нилээд олон аабдаа.

Ушар иимэһээ партиин райком, тэрэнэй таһагууд хадаа партийна һунгагдамал эдэбхитэдэй ажал ябуулгые саг үргэлжэ хүтэлбэрилхэ, тэдэндэ туһалха, партийна даабаряа һайнаар дүүргэдэг байха хэрэгтэ анхаралаа горитой хандуулна. Имагтал тэдэнэй ажал ябуулгаһаа ажахы, соёл культура хүгжөөлгын гол шухала асуудалнуудай бодото бэелэл дулдыдаха байһаниинь элитэ. Һунгагдамал органуудта дэбжүүлэгдэһэн коммунист бүхэнэй харюусалга дээшэлүүлхэ, ажал хэрэгээрээ этигэл найдабариень харюулха эрхэ байдал тогтоохо зорилго табигдана.

Энэ зорилгоёо хүсэлдүүлхын тула түбхын түрүүндэ һунгагдаха хүнүүдые нарин нягтаар шэлэн олохо хэрэгтэй. Энэ талаар бидэ өөрын гол гуримтай болонхойбди гэжэ хэлэмээр. Жэшээнь, тоосоото һунгалтын кампаниин эхилхын урда тээ партийна организациин секретариин тушаалда дэбжүүлэгдэхэ кандидатуратай КПСС-эй райкомдо хөөрэлдөө эмхидхэдэг байнабди. Иимэ хөөрэлдөөн мүн лэ парткомуудта үнгэргэгдэдэг юм. Нүхэр ёһоной хөөрэлдөөнэй үедэ партийна һунгагдамал органдо дэбжүүлэгдэхэ коммунистын шэнжэ шанарынь, теоретическэ бэлэдхэлынь, ямар бодолтой, шадабаритай байһан талань тобойсо элирдэг шуу.

Һунгагдамал эдэбхитэдэй тоосоо суглаан, бюро, партком болон партиин райкомой бюро дээрэ дуулажа, тэрэниие зүбшэн хэлсэдэг дүршэл ехэ ашатай туһатай хэрэг гэжэ бидэ хэлэхэ эрхэтэйбди. Үнгэрһэн 1972—1973 онуудай туршада партийна эхин организацинуудай хамтын суглаан дээрэ 340 шахуу һунгагдамал эдэбхитэдэй өөһэдынгөө ниитын ажал ябуулга тушаа нүхэдтөө хөөрэжэ үгэһэн байна. Тэдэнэй тоосоо зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаһан коммунистнууд өөһэдынгөө һанал бодолые элирхэйлхэ зуураа, саашанхи ажал хэрэгтэнь ашатай туһатай дурадхал, заабаринуудые хэлэһэн, дутуу дунданuудыень заан зэргэтэй. Иимэ хэмжээн имагтал хүтэлбэрилхы органуудай хүдэлмэри бүри һайжаруулха, онол шадабариень нарижуулха хэрэгтэ зорюулагдана бшуу.

КПСС-эй райкомой гэшүүдтэй мүн тусхай хүдэлмэри ябуулагдана. Партиин райкомой гэшүүдэй даабаряа хэр зэргэ дүүргэжэ байһые бүридхэн тэмдэглэжэ байдаг тусхай дэбтэр эмхидхэлэй таһаг эрхилдэг юм. Пленумэй, бюрогой заседанида, партийна эдэбхитэдэй суглаанда зүбшэгдэхэ асуудал бэлдэлгэдэ хэнэй хэзээ хабаадалсаһаниинь, хаана элидхэл хэһэниинь, лекци уншаһаниинь, мүн бэшэ даабаринуудые хэр бэелүүлжэ байһаниинь энэ дэбтэр соо хуу бэшээтэй байдаг.

Гадна малай үбэлжэлгын, хабарай, зунай, намарай үедэхи газар таряалангай хүдэлмэриин хаһын үедэ КПСС-эй райкомой гэшүүдтэ тусхай даабари үгтэдэг. Үйлэдбэриин шухала, харюусалгатай участогууд тэдэндэ даалгагдадаг байна. Жэшээнь, үнгэрһэн малай үбэлжэлгын үедэ тусхай даабари абаһан промышленна предприятинуудта, эмхи зургаануудта хүдэлдэг партиин райкомой гэшүүл даалгагдаһан хэрэгтээ ехэ харюусалгатайгаар хандаа гэжэ тэмдэглэмээр. Тэдэнэр өөртөө даалгагдаһан малшадай ямар нэгэн коллективтэ али болохоор туһалдаг, ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулдаг юм.

Ээлжээтэ пленумэй гү, али аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаанай болоходо партиин райкомой гэшүүдэй даабаряа хэр дүүргэжэ байһан тухай заатагүй мэдээсэн соносходог гуримтайбди. Иимэ хэмжээн хадаа тэдэнэй харюусалга дээшэлүүлнэ. Партийна даабаридаа хайша хэрэгээр хандаад, иимэ ехэ суглаан дээрэ шүүмжэлэгдэжэ байха болоо һаа, угаа аягүй болоогдохо ха юм. Иимэ дүршэл Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой, Сэлэнгын совхозой, Сэлэн-Дүүмын заводой, Гусиноозерскын оёдолой фабрикын партийна эхин организацинуудта шадамараар хэрэглэгдэнэ.

Аймагай партийна конференциин һунгаһан КПСС-эй райкомой гэшүүд болон гэшүүндэ кандидадуудые бултыень суглуулжа, хөөрэлдөө хэһэн байнабди. Тиихэдэ эдэнэрэй эрхэ болон үялга тухай, — партиин райкомой ойрын сагта бэелүүлхэ зорилгонууд тухай нэгэдэхи секретарь хэлэжэ үгөө һэн. Иимэрхүү гуримтай хөөрэлдөөн парткомуудта болоһон байна. Иимэ зүблөөнэй үедэ шэнээр һунгагдаһан партийна эдэбхитэд ехэ юумэ ойлгожо абадаг, өөрынгөө һанал, бодолые тодорхойлон дурадхаха аргатай байдаг.

Гадна КПСС-эй райкомой дэргэдэ партийна, совет эдэбхитэдэй һургуули хүдэлнэ. Энэ һургуулида районной аппарадай хүдэлмэрилэгшэд, штатнабэшэ инструкторнууд, партком болон партбюрогой секретарьнар һурана. Тиихэдэ квартал соо нэгэ дахин партийна бүхы эхин организацинуудай секретарьнарай хабадаалгатай семинар үнгэргэдэгди. Иимэ һуралсалай үедэ партийна һунгагдамал...

ЭДЭБХИТЭД- ТҮШЭГЛЭХЭ, НАЙДАХА ХҮСЭ…

Д. ЦЫДЫП…
КПСС-эй Сэлэ… райкомой эмхидх… таһагые даа…

Ажалай Улаан Тугай орденто Московско нефть … заводто …

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түхеэрэлгэ хабсаргалга харуулда…

ТАСС-ай фотохроника…

ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛЭЙ ХУУДАҺАН

ЭРДЭМ БЭЛИГ—ЭРХИМ БАЯН

№ 7

Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые — механизатор, трактористнуудые дунда һургуулинуудай, хүдөөгэй профессионально-техническэ училищинуудай дэргэдэ һургаха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана.

Яруунын аймагай Нарһата тосхоной СПТУ-да нилээд олон механизатор, тракторист һуража гараа.

Тус училищиин дүй дүршэлдэ энэ хуудаһамнай зорюулагдана.

УЧИЛИЩИИН ХҮГЖЭЛТЫН ТҮҮХЭ

Училищиин хүгжэлтын манай түүхын хүүдаһа ирахарабал, иимэ байна. Техническэ мэргэжэл олгодог хүдөөгэй 6-дахи училищи хадаа 1962 оной октябрь һара соо Нарһата һууринда нээгдэһэн юм. Тэрэ хадаа Яруунын колхозно-совхозно управлениин база дээрэ тогтоо.

1964 оной июлиин 17-до Улаан-Үдын 19-дэхи ГПТУ 6-дахи СПТУ хоёр нэгэдхэгдэжэ, һүүлшынхиингээ нэрэ абажа, Нарһата һууринда хоёр түбхинөө гэхэдэ болоо. Тэрэ жэлдэнь 300 хүн абтаһан байгаа.

Түрүүшынгээ жэлнүүдтэ училищи ямар мэргэжэлтэдые бэлдэдэг байгаа гээшэб? Үргэн мэргэжэлтэй тракторист - машинистнэр (шөө слесариин үнэмшэлгэтэйгөөр), комбайнернууд, модошо дархашуул, штукатур хэгшэд, будагшад, шутушад, арматурщигууд бэлдэгдэдэг байһан юм.

Училищиин материально-техническэ үндэһэн гээшэ түрүүшын жэлнүүдтэ түйрхан һааб даа. Һуралсалай байшангууд мүнөөнэй техническэ, соёлой болон ахуйдалай эрилтэдэ зохидоогүй һэн. Анхандаа хүгжэлэй һургуули болгогдохоор баригдажа эхилһэн байшан торхые училищида үгэһэн байгаа. Бэрхэтэйхэн хүшэр үедэ училищиин хүдэлмэрилэгшэд, һурахаяа ерэһэн һурагшад тэрэнэй барилгые үргэлжэлүүлжэ, туханданъ үргээ юм.

Анхандаа ветеринарно-аргаламжын байшан байһан гэрые механическа мастерской болгоо. Тэрэниие баһал өөрһэдынгөө хүсөөр техническэ эрилтэдэ тааралдуулан хэрээ юм.

Тиихэдэ Хоринн 2-дохи ПМУ-гай мэдэлдэ байһан нэгэ байратай, хүсэд барагдажа дүүргээшьедүй гэрые хамтын байра болгохыень үгэһэн байгаа. Тэрэниие мүн лэ училищиин хүдэлмэрилэгшэд, һурагшад өөһэдөө шэнэдхэн хүбилгэжэ, хамтын байра болгоо.

Училищида өөрын столово гэжэ үгы һэн. Тиимэһээ урдань аймагай потребсоюзай мэдэлдэ байһан үйтахан, муухан гэр соо һурагшад эдеэлхэ баатай болодог һэн. Мүн хадагаламжын газар, гаражнууд, лабораторно хүдэлмэри, хэшээл хэхэ гэжэ баригдаһан классууд үгы байгаа. Эдэ бүхы юумэнүүдые һурагшад, багшанар өөһэдөө бии болгоо, бараа гэхэдэ зүйтэй. Тиихэдээ ямар ехэ бэрхэшээл дабаха зэргэтэй байгааб! Барилгын болон бусад материал дуталдаха. Тэрээнһээ гадна мүнгэн багаар һомологдодог байһан.

Хүл дээрээ гаралгын эдэ бүхы юумэнүүдые бүтээхэһээ гадна, һуралсалай хүдэлмэри нэгэшье үдэр зогсохо ёһогүй байгаа. Һуралсалайшье хэрэг бэрхэтэйгээр бэелүүлэгдэдэг һэн. Юундэб гэхэдэ, училищиин нээгдээд байһан түрүүшын жэлнүүдтэ техническэ үндэһэниинь тулюур һэн. Жэшээнь, техническэ парк гээшэ үгы шахуу байгаа. Тиимэһээ трактор, комбайн, хүдөө ажахын бусад машина, автомашина дуталдаха.

Училищиин дирекци, партийна болон профсоюзна организацинууд һуралсалай болон материально-техническэ үндэһэеэ һайжаруулхын тула эмхидхэлэй нилээд ехэ хүдэлмэри хэһэн байдаг.

Мүнөө болоходо, училищи өөрын столовотой. Тэрээн соо 75 хүн нэгэ доро һуугаад эдеэлдэг. Халуун уһаар дулаасуулагдадаг. Тиихэдэ эдихэ юумэ хадагалдаг, мүн баһа хүбсаһа хунарай складууд баригданхай. Ороохо хадагалдаг байшан бии болонхой. Конторо, хоёр байратай дүрбэн, нэгэ айлай байрладаг гурбан, мүн дүрбэн айлай һууха нэгэ гэхэ мэтын гэрнүүд бүтэнхэй. Лабораторно - практическа хэшээл хэхээр дүрбэн кабинет, гараж, спортзал байха. 4000 хэһэг номтой библиотекэ училищиин һурагшадые хангана.

1971 оной сентябриин 1-һээ училищи гурбан жэлэй болгогдоо. Мүнөө жэлдэ 26 хүн гурбан жэлэй һуралсалые түгэсхэжэ гарахань. Бүхы дээрээ 114 хүн гурбан жэлэй программаар һурана. 43 хүн хоёр жэлэй курсада һурадаг. Тэдэнэр тракторист - машинистнэр, 3-дахи классай шофернууд, автослесарьнууд болоод гараха. Харин 35 хүн нэгэ жэлэй болзортой шоферой курсада һурадаг.

Игэһээр нэгэ, хоёр жэлэй курсанууд үгы болгогдожо, имагтал гурбан жэлэй һуралсал үлэхэ. Гурбан жэлэй программаар һуража гарахадаа, үргэн мэргэжэлтэй тракторист-машинистын, 3-дахи классай шоферой мэргэжэл олгоһон үнэмшэлгэ, дунда эрдэмэй диплом абаха юм. Тиихэдээ ямаршье дээдэ һургуулиин очно, заочно, үдэшын таһагуудта конкурсгүйгөөр ороха эрхэтэй байха.

Баунтын аймагай түб — Багдарин тосхондо манай училищиин филиал 1970 оной октябриин 1-дэ нээгдэһэн юм. Тэндэ даб дээрээ нэгэ болон хоёр жэлэй һуралсал бэелүүлэгдэнэ.

Саашадаа юун хэгдэхэ гээшэб? Мүнөө жэлдэ 62 хүнэй һууритай хамтын байра бүтэхэ түсэбтэй. 1975 ондо 16 айлай һууха гэр, типовой спортзал, лабораторно-практическа хэшээлэй типовой шэнэ байшан баригдаха. Мүнөө байһан спортзал һанаһанда хүрэдэггүй. Харин шэнэ спортзалнай хамаг хэрэгтэй юумээр хангагданхай, хүлһээ сэлмээхэ уһатай байха.

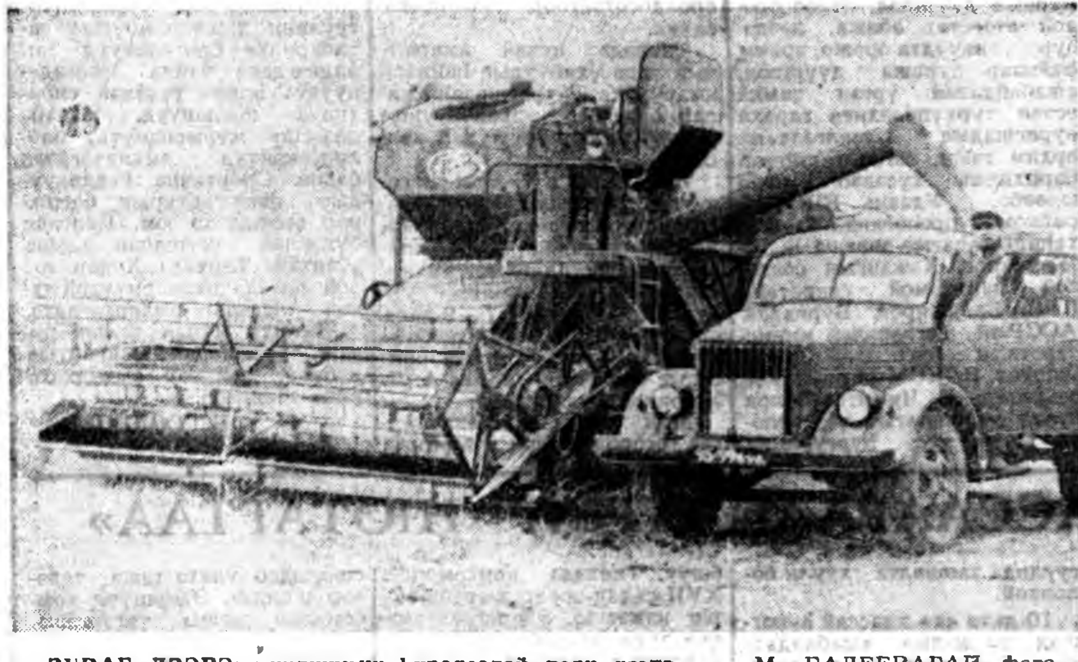

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: училищиин һуралсалай поли дээрэ. М. БАДЕЕВАГАЙ фото.

Машинно-тракторна парк үшөө ехэ болохо. Мүнөө жэлдэ «К-700» гэһэн хоёр трактор абтаха. Гэнжэтэ 12, мөөртэй 11 трактор, 11 автомашина, шэнэ түхэлэй элдэб техникэ абахабди. Тиихэдэ эгээл шэнэ түхэлэй «Т-150КА» ерэхэ. «МТЗ-80», «Т-40» гэһэн тракторнууд, «ГАЗ-53» гэһэн автомашина, ороохо хуряалгын «СКТ-5» гэдэг комбайн, хартаабха малтадаг, силос дарадаг техникэ ерэхэ гээшэ. Зариманиинь мүнөө ерэжэ эхилээ.

Гурбан жэлэй туршада гүрэнэй гүйсэд тэдхэмжэ дээрэ (түлөөһэгүй хоол, хүбсаһан, үшөө 10 түхэриг стипенди) һураад, мүнөө сагай эрилтэдэ таарама эгээл һайн мэргэжэл абаха гээшэ юунтэй сэнтэйб? Гадна училищи дүүргэхэдээ, гурбан жэлэй туршада хүдэлһэн хүнүүдтэй тон адли стажтай болоод, ажалай дэбтэр абахат. Тиихэдээ гурбан жэлэй стажтай болоод, училищияа дүүргэмсээрээ, дээдэ һургуулида һаадгүйгөөр орохот.

Найман класс дүүргэһэн эдиршүүл! Манай училищида ерэжэ һурагты гэжэ ондоо нютагуудһаа залуушуулые би уриха байнаб.

Н. НАМСАРАЕВ,
6-дахи СПТУ-гай директор.

Б. БАТОЕВ

ЗАЛУУ ТРАКТОРИСТЫН ДУУН

Алтан наран гэрэлтэй
Аглаг һайхан нютагтайб
Аглаг һайхан нютагтам
Анда олон нүхэд бии.
Анда олон нүхэдтэеэ
Ажал дээрээ алдартайб.
Ажал дээрээ алдаршан
Арбай таряа ургуулнам.
Сэсэг набша шэмэгтэй
Сэлгеэ һайхан
нютагтайб
Сэлгеэ һайхан нютагтаа
Сэдьхэл дүүрэн
баяртайб.

Сэдьхэл дүүрэн баярлан,
Шэнэ газар хахалнам.
Шэнэ газар хахалжа,
Шэниисээ ургуулжа.
Хүнэй сэдьхэл хүлгөөһэн
Хүдөө тала нютагтайб.
Хүдөө тала нютагтам
Хүхюу зугаа нүхэд бии.
Хүхюу зугаа нүхэдтэеэ
Булад хүлэг жолоодоном.
Булад хүлэг жолоодон
Баян таряа ургуулнам.

СҮЛӨӨГЭЙ САГАЙ ОЛДОБОЛ...

Училищиин һурагшад юрэнхы эрдэмэй предмедүүдые, мэргэжэлэйнгээ зүйлнүүдые шудалхаһаа гадна, үйлэдбэриин практика гарадаг ааб даа. Гэбэшье залуу хүнүүдтэ сүлөөтэй саг гэжэ баһал олдодог гээшэ.

Зүгөөр сүлөөтэй сагаа һайнаар, бэедээ туһатайгаар үнгэрэгжэ шабинараа һургахын тула багшанар, комсомолой организаци горитойхон оролдолго гаргадаг юм.

ВЛКСМ-эй райкомой дурадхалаар инженер-механик мэргэжэлтэй, өөрөө автомобиль заадаг багша Александр Иванович Сальвассер гэгшэ комсомолой организациин секретаряар һунгагдаа һэн. Комсомолой эдэбхитэдтэй хамта тэрэ нүхэрнай хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри ябуулдаг юм. Жэшээнь, ленинскэ таһалга соо элдэб хөөрэлдөөн, лекци болодог.

Зүгөөр даб дээрээ уужам актова залгүй дээрэһээ уран һайханай кружогуудые эмхидхэжэ бираагүйбди. Уран үгэдэ дуратайшуул һайхан хоолойтой эдиршүүл аймагай соёлой байшангай дэргэдэхи кружогуудта ябадаг.

Гэбэшье манда спортсменүүд олон даа. Эндэмнай хүнгэн атлетикын, волейболой, баскетболой болон бусад секцинүүд бии юм.

Техническэ мэргэжэл олгодог һуралсалда хамжадагуудай дунди үнгэргэгдэһэн республиканска үбэлэй спартакиадада манай команда хабаадажа, 2-дохи һуури эзэлээ һэн. Мүн лэ республиканска мүрысөөндэ баскетболистнарнай хабаадаад, 4-дэхи һуури эзэлһэн юм. Стол дээрэ наададаг теннисээр манайхид 3-дахи һуурида гараа.

Манай училищиин командანууд аймаг дотороо болодог спортивна бүхы мүрысөөндэ түрүү һууринуудые абадаг солотой юм.

Харин манай училищиин олон түлөөлэгшэд аймагай суглуулагдамал командын бүридэлдэ ородог. Тиигэжэ имагтал училищиингаа бэшэ, мүн аймагайнгаа нэрэ хүндые хамгаалалсадаг байха юм.

Һаяар мэргэн буудагшадай мүрысөөн, хүнгэн атлетикээр кросс болохо.

Спортдо дуратай болгохын тула физкультурын багша Анатолий Николаевич Кузнецов яһала оролдолго гаргадаг даа.

Г. БАДИЕВ,
хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин талаар директорэй орлогшо.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Физкультурын хэшээл. 2. «Хэмнай мэргэн юм aаб?».
М. БАДЕЕВАГАЙ фото.

ЮУНДЭ ИИМЭ МЭРГЭЖЭЛ ШЭЛЭЭБИБ?

Би өөрөө манай аймагай Комсомольск (Харха) һууринда түрөөб, тэндэ бага наһамни үнгэрөө. Тэндэхи найман класс һайнаар дүүргээд, Нарһата ерэжэ, 6-дахи СПТУ-да ороо хүм. Зарим нэгэ нүхэд гайхаа, гэлыгээ һэн:

— Һэ, иимэ бэрхээр һурадаг хүн аад, ошожо-ошожо, СПТУ-да орохошни гээшэ гү? Хаяыш!

— Юундэ хаяха хүмбиб? СПТУ юугээрээ муу болоо юм? — гэжэ урдаһаань тулахаб.

— Дунда һургуули дүүргээд, институтда ороха юм ааб даа. Ядахын сагта Улаан-Үдэ ошожо техникумдэ орыш, — гэжэ нэгэ нүхэрни сэсэрхээ бэлэй: — Тэнэг гээшэнь.

— Тэнэг һаа, тэнэг болуужам: Юрэдөө, би СПТУ дүүргэхэмни. Һайн мэргэжэлтэй болохомни. Институт намһаа тэрьелхэгүй. СПТУ-шье дүүргэхэдээ, дунда эрдэм олохо хаямбиб. Гурбан жэлэй болгогдоо гэжэ дуулаа һэн гүш? — гээд, асуубаб. Тэрэмни дуулаашьегүй, СПТУ гээшэ юугээрээ һайн юм гэжэ мэдэхэшьегүй байгаа бшуу.

Имагтал эсэгэмни, эхэмни хореогүй. Өөрөөл мэдэ гэжэ хэлээ.

Юундэ би СПТУ-да орохоёо зүдхэһэн байгаабиб? Ямар юумэн нүлөөлөөб? Иигэжэ бодомжолходоо, би балшар наһаяа һанадагби.

... Зунай һайхан үглөөгүүр эсэгэеэ дахажа кузница ошодог бэлэйб. Эсэгэмни — Доронин Иван Федорович гээшэ түмэршэ дархан юм. Мүнөөшье түмэртээ «носолдоһоор». Эсэгэмни нютагтаа хүндэтэй хүн.

— Алтан гартай хүн, — гэжэ нютагаархимни эсэгыем магтадаг. Би тиихэдэнь угаа ехээр омогорходог һэнби. Эхэмнишье — ажалша хүн. Мүнөө техник-үрэжүүлэгшээр хүдэлнэ.

Балшар наһанһаа хойшо эсэгэеэ дахажа, би түмэртэ, һүүлдэнь техникэдэ дурлааб. Тиигэжэ найман класс дүүргэхэдээ, ямар мэргэжэл шэлэхэмниб гэжэ маргажа байха сүлөө үгы байгаа.

Би мүнөө жэлдэ шэлэһэн һургуулияа дүүргэжэ гарахамни. Тиихэдээ тракторист-машинист, шофёр болохоб, дунда эрдэм олгоһон диплом абахаб.

Практикын үедэ «Беларусь» трактор жолоодожо, түрэл совхоздоо хүдэлөөб. Тиигэжэ үйлэдбэриин практикын нормые холо үлүүлэн дүүргээб.

Гурбан жэлэй туршада хүдөө ажахын али бүхы техникые һайнаар шудалха гэжэ оролдооб. Өөрөө би алибаа машинада угаа дуратай хүм. Машинын тоһоной үнэршье һайхан шэнги байдаг.

Училищи дүүргэхэеэ байһан бидэнэй урда харюусалгатай хаһа ерээд байна. Юуб гэхэдэ, гүрэнэй шалгалта барихамнай ха юм. Гурбан жэлэй туршада юу мэдэхэ болообши, юу хэжэ һураабши гэжэ хүн бүхэниие шалгахань гээшэ ааб даа. Тиимэһээ мүнөө номоо һайнаар үзэхэ, үзэһэнөө дабтаха гэжэ оролдонобди.

Тэдхэжэ һургаһан Эхэ оронойнгоо найдалые хаанашье ябаа һаа, би харюулха гэжэ шадалаараа оролдохоб. Юундэб гэхэдэ, бидэнэй ёһотой шалгалта тармалан дээрэ манаие хүлеэнэ бшуу. Хэр механизатор болоод гараһанаа тэндэл харуулхабди.

Минии дүү хүбүүн — Михаил намаяа дахажа, СПТУ-да ороо һэн. Мүнөө жэлдэ 1-дэхи курс дүүргэхэ.

Хэрбээ техникэдэ дурладаг һаа, СПТУ-да, илангаяа дунда эрдэм олгодог училищида орыт гэжэ үетэнөө, дүү нүхэдөө уряалха байнаб. Хожомоо дээдэ һургуулида ороходо болоошье һаамнай, эндэ һуража олоһон эрдэм бэлэдхэл һаалта хэхэгүйл.

П. ДОРОНИН,
СПТУ-гай 3-дахи курсын һурагша.

РЕДАКЦИҺАА: аха дүүнэр Павел, Михаил Дорониннууд имагтал «4», «5» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр һурадаг гэжэ СПТУ-гай багшанар мэдүүлээ һэн. Ахань дүүгээ бэе тээшээ татажа, хүдөө ажахын техникэдэ дурлуулжа, өөрынгөө һуража байһан СПТУ-да оруулһаниинь ехэ һайн.

БАСАГАД, ТЕХНИКЭ ШУДАЛАЯ!

Би Хэжэнгын аймагай Хэжэнгэ һууринда түрэһэмби. Тэндээ һургуулида ороод, найман класс дүүргээд, ямар мэргэжэл шэлэхэб гэһэн асуудалай гарахада, механизатор болохо хүсэлни буляа һэн. Би багаһаа хойшо тракторай абяае зохидшоодог һэм. Трактор хадаа айхабтар хүсэтэй амитан шэнгеэр һанагдадаг бэлэй. Иимэ хүсэтэй юумые дуран соогоо жолоодожо, дуратай тээшээ ябуулжа шададаг хүн баатар шэнгеэр харагдаха. Багахан ябахадаа, хүн гээшэ алибаа юумые томодхожо харадаг ааб даа.

Гэбэшье техникэдэ дурлаһан дурамни досоом һүнөөгүй, харин бүри ехэ хүсэл болоод бадараа. Тиигэжэ наймые дүүргээд, Хэжэнгэһээ гурбан басагад ерэжэ, Нарһатын СПТУ-да орооһэмди. Мүнөө жэлдэ тэрэнээ дүүргэжэ гарахамнай.

Дунда эрдэм олгоһон диплом абаад, үргэн мэргэжэлтэй тракторист-машинист, шофёр болоод гарахадаа, би хүдөө ажахыда хүдэлхэб. Юуб гэхэдэ, би өөрөө малша угсаатанай үриб. Гэртэхимни наһаараа малда ябаа, мүнөөшье Хэжэнгын совхоздо хонишодоор хүдэлнэ.

Би таряан ажалда хүдэлнэ гүб, али малда гү —хамаагүй. Мүнөө үедэ мал ажалдашье механизаторай мэргэжэлтэй хүн хэрэгтэй ха юм.

Механизаторай мэргэжэл хүндэтэй. Шэнэ түхэлэй элдэб машинада үгэеэ дуулгажа ябахадашни урматай ха юм. Басагад! Бидэ хүсэтэй изагууртан гэхэ гү, али хүбүүдһээ юугээрээ дутаабибди. Бидэшье техникэ шудалжа шадаха байналди. СПТУ ерэжэ орыт, басагад, заяандаашье эндүүрхэгүйт!

Ч. ЦЫНГУЕВА,
3-дахи курсын һурагша.

ЭЭМШЭЛГЭ АБАНГАА...

…най училищиин гурбан … һуралсалай программ… шудалдаг эдиршүүл … предмет үзэдэг бэ? …р, комбайн, автомо… солон хүдөө ажахын техникэ шудалха ёһо… бээз. Гэхэтэй хам… ида эрдэм олгоһон … абаха зон хадаа … предмедүүдые:ород литература, түүхэ, … математика, хими … дунда һургуулида … бүхы юумэ шудалжа … зэргэтэй. Мүн баһа … хэлэн (факультатив) … гдаха ёһотой.

…ксуудай һайн түхеэ… эй юм. Хэшээлнүүдээ … тнэ гуримаар ябуул…

…шанар Г. П. Алек… (комбайн заадаг), Н. И. …рьев (хүдөө ажахын … заадаг) гэгшэд һу… …ай кабинедые һайн түхеэрэнхэй. Тэндэ … хэрэгтэй болодог … зүйл. механическа …нууд бии. Мүн үдэр …алай кино харуулхын …сэхай экран хээ юм.

…нхы һуралсалай пред… …ые баһал һайнаар … хэрэгтэй. Юуб гэ… училищи дүүр… дээдэ һургуу… …рохо болоо һаа, ман…аһан эдиршүүл һайн … харуулха ёһотой … Хэрбээ СПТУ дүүр… залуу хүн инженер… …к болохоёо хүсэбэл, … хүдөө ажахын ма… жолоодожо шадаха … харин математика, фи…тын предмедүүдые …дэхэ уялгатай. Гадна … литература муу мэ…һаа, мүнөө сагта холо …гүйш.

…һээ, манай олонхи …р һайнаар хүдэлхэ, … юумэсэ шабинартаа … ойлгуулха гэжэ яһа…дог гээшэ. Түү… багша В. Б. Будаева, … С. А. Егорова болон … нүхэд нилээн ехэ …лго гаргадаг юм.

…эй талаар абажа ха… манда хүдэлдэг баг… яһала һайн бэлэдхэл… Бүхы дээрээ арбан … багша училищида …ана. Тэдэнэй арбан … дээдэ һургуулитай. …нь арбан хүн үй…иин һуралсалай мас… хүдэлдэг, булта мэр… һайнтай нүхэд.

…нартаяа, мастер…а, туһаламжын хү… бэелүүлэгшэдтэеэ … 63 хүн училищида … гээшэ. Тэдэнэр бул… һурагшадай һайнаар … үзэхын, бэрхэ мэргэ… жэлтэд болохын тула оролдолго гаргажа байдаг гээшэ ааб даа.

Һайн һурадаг үхибүүдшье манда олон. Зарим нүхэд армиин албые дүүргээд, манда һурахаяа ерэһэн байха. Найданов Валерий, Щёголев Александр (3-дахи курс), Баранов Аркадий (2-дохи курс), Пономарев Иван (1-дэхи курс) болон бусад нүхэд һайн һурадагуудай тоодо ородог юм.

Манай училищида басагад үсөөн һурадаг. Гурбан жэлэй саада тээ Хэжэнгэһээ гурбан басаган ерээ һэн. И. Жалсанова, Һ. Раднаева, Ч. Цынгуева гэгшэд мүнөө жэлдэ училищияа дүүргэжэ гарахань. Үшөө нэгэ басаган — Мифтахова Вера гэгшэ Баргажанһаа ерээд, хоёр жэлэйхидэ һуража байнхай. Энэ жэшээ юун тухай хэлэнэб гэбэл, механизатор болохо дуратай басагад зориһоноо зууха шадалтай байна бшуу даа.

Юрэдөөл, дунда эрдэм олгодог СПТУ-да һурахадаа, мэргэжэл олонгоо, юрэнхы һуралсалай программаар хараалагдаһан бүхы предмедүүдээр муу бэшэ бэлэдхэл абахат гэжэ ерээдүйнгөө шабинарта дуулгаха түсэлтэйб.

Б. ДАШИЕВ,
һуралсалай талаар директорэй орлогшо.

«ТРАКТОР АГТЫМ АЯЛГА...»

Уран зохёолшодтой болоһон уулзалгын үедэ бии СПТУ-гай һурагшадтай танилсаа һэм. Юрэнхы дээрээ эдирхэн хүбүүд поэдүүдэй шүлэг шагнахаяа, столовынгоо уужам зал соо сугларaa һэн. Эдиршүүлэй дунда наһалигайханшье зон харагдаха юм. Тэдэнэр армиин һургуулиие дүүргэжэ, ажабайдалай амта таниһан нүхэд. Юһэн жэлэй саана Эгэтын адагай дунда һургуулида «минии» табадахи «А» класста заалгаһан Жамбалов гэжэ хүбүүе олон сооһоо таняад, һөөл баярлаа һэм. Тэрэмни армиин алба дүүргэжэ ерээд, машинын жолоошон болохоёо һуража байгаа юм хаш.

Училищиин һурагшадай олонхинь Яруунын аймагай нютагуудһаа сугларһан. Хэдэн хүбүүд Хориһоо, Хэжэнгэһээ, Загарайһаа бии.

Хүдөө ажахын саашанхи хүгжэлтын хуби заяан СПТУ дүүргэгшэдэй гарта гээ һаа, алдуу болохогүй бэшэ аал? Юуб гэхэдэ, парти болон правительство хүдөө ажахые промышленна үндэһөөр хүгжөөхэ зорилго арадай үмэнэ табинхай. Тиимэһээ тэндэ шэнэ түхэлэй трактор, машинанууд үгтэнэ. Теэд хүдөө ажахын техникэ түргөөр хүгжэнэ. «К-700» гэһэн түхэлэй тракторай хүрэжэ ерээдүй байтар, «К-701» гэһэн трактор туршалгада үгтэбэ. Тиимэ мэдээсэл һаяхан «Правда» газетэдэ ябаа бэлэй. Иигэжэ ажабайдал СПТУ-нуудай үмэнэ улам ехэ эрилтэ табина гээшэ ааб даа.

Хүдөө ажахыда хэрэгтэй болохо механизаторнуудые бэлдэхэ үүргэтэй һургуулиин ажабайдалтай дүтөөр танилсаха зорилго урдаа табижа, яһала ехэ сагаа тэрээндэ зорюулха хэрэг гараа һэн.

Училищиин эзэлжэ байһан дэбисхэр дээгүүр гэшхэлжэ ябахада, жэрылдээшэ тракторнууд, хүдөө ажахын бусад техникэ тон түрүүн нюдэндэ торсолдоодхино. Энэ хадаа училищиин машина болон тракторнуудай парк гээшэ. Хэрбээ училищида ерэбэб гэжэ мэдэнгүй ябаа һаа, «Сельхозтехника» гэжэ нэгэдэлэй аймагай таһаг юм гү, али Нарһатын совхозой МТМ юм гү гэжэ һанахадаа болохо һэм.

1965 ондо аймагай «Улаан туяа» гэжэ газетэдэ хүдэлжэ байхадамни, һаяхан бии болоһон СПТУ өөрын хашаашьегүй һэн. Харин мүнөө тэндэ бүхэли городок бодошонхой байба.

Машинын парк соогуур эдиршүүл олон. Тэдэнэр эзэн хүнэй янзатайгаар тракторнуудые носоно, аршана. Тэдэниие харахадаа, трактор тухай хуушан дуунай аялга шэхэндэмни соностоходол гээ һэн:

Трактор агтым аялга
Талын зүрхэ доһолгоо.
Тангил гансым аялга
Минии зүрхэ доһолгоо.

Үнэхөөрөөшье, эдээхэн хүбүүд һургуулияа дүүргэжэ гарахадаа, тон лэ шэнэ түхэлэй тракторнуудые жолоодон, талын хүрьһэ эсхэжэ, таряан далайе долгилуулха гэжэ ябахал даа. Үйлэдбэриин практикада гаратараа, нэн түрүүн эдиршүүл лабораторно хэшээлнүүд дээрэ оньһон техникын «пооторхотой» танилсадаг, хабсаржа, барижа һурадаг байна. Тиимэ лабораторно кабинедүүдынь һайнаар түхеэрэгдэнхэй.

Имагтал тракторнуудай, машинануудай досоохи оньһые таняад байхадаа, һуралсалай поли дээрэ тэдэнээ жолоододог. «Улаан туяа» гэжэ мал шахадаг совхозой анхан эдлэжэ байһан газар мүнөө СПТУ-гай һуралсалай ажахы болгогдонхой юм. Һурагшад тэндэ газар хахалха (таряанай, паарай), тарилга хэхэ, хуряаха гэхэ мэтэ ажалай дүршэл олодог.

Классууд соогуурнь ябахада, хэшээлнүүдыень ажаглахада, юрын лэ һургуулида ороһоншуу. Гэбэшье ажабайдалда шабинараа бэлдэжэ байһаниинь анхарагдаадхина. Жэшээнь, хамтын байра соо ороходом, нэгэ һурагша ехэл оролдосотойгоор коридорой паладаха, угаажа байгаа һэн. Нюдэ далдалһан нэгэшье тэндэг байгаагүй. Һүүлдэнь харан гэһэйм, тэрэл хүбүүниин машинын парк соо «Беларусь» носожо байба.

— Хүбүүн, нэрэшни хэн бэ? — гэжэ һонирхобоб. Тэрэмни тоһоцдо зууралһан гараа сааранда аршаад:

— Павел, — гэбэ, — Обогни — Доронин.

— Хаанахибши?

— Хархын. Мэдэхэ гүт? «Юбилейный» гэжэ совхозой түбые?

Нютагыень һайн мэдэхэ байһандамни, хүбүүн ехэ баярлаба. Тиигэжэ училищи дүүргэхэеэ байһан Павел Доронинтой танилсаад, механизаторай мэргэжэл юундэ шэлэһэн тухайдаа манай газетын уншагшадта хөөрэжэ үгэхыень дурадхаа бэлэйб. Даруухан, тоб байса дууғарһан тэрэ хүбүүн эрхим мэргэжэлтэн болохо гэжэ этигэхээр.

— Манай хүбүүд булта техникэдэ дуратай юм, — гэжэ Павел хөөрэнэ. Шэб шэнэ техникые харахадаа, хэнэйшье зүрхэнэй хүдэлхөөр даа. Эндэ һуража байһан эдиршүүлые техникэ жолоодожо һургалгаар хизаарлангүй, тэрээндэ гамтайгаар хандажа, ондоогоор хэлэбэл, техникые хүндэлжэ һургаха шухала. Хэрбээ эдиршүүлэй сэдьхэлдэ тиимэ мэдэрэл түрүүлээгүй һаа, хэн мэдэхэб, трактор-хүлэгэйнгөө бутара һүрэтэр гүйлгэдэгүүдэй нэгэн болохо аалам. Хүдөө нэгэ нютагта ажалаараа ошоод ябахадаа, харгын хажууда урбалдашаһан трактор обёороо һэм. Тэрэнь һогтуу трактористын «габьяагай» үрэ байгаа.

Минии һаналые тааһан шэнги, училищиин директор Намжал Юмсоронович Намсараев иигэжэ хэлээ:

— Урдань буряадууд унамхай мориндоо ямараар хападаг һэм, мүнөөнэй механизатор тиимэл байха ёһотой. Зүб даа. Манай сагай хүлэгүүд — машина, трактор, бульдозер гэхэ мэтэнүүд болоо ха юм. Трактор агтын аялгагүй тала гэжэ байхагүй. Тэдэнэй абариие, оньһые һайн мэдэхэ хүбүүдшье олошорно. Тиимэ хүбүүдые 6-дахи СПТУ-гай коллектив хүмүүжүүлхэ гэһэн зорилгоёо һайнаар бэелүүлхэ гэжэ оролдоно.

Ц. ДОНДОГОЙ,
манай корр.

НЮТАГ НЮТАГАЙ һонин

ХҮНДЭТЭЙ НАЙМААЛАГШАД

Лукерия Потаповна Назарова Улаан-Үдын аймагай Тарбагатайн райпогой Куналейн магазинда наймаалагшаар хорёод жэлэй туршада ажаллаа. Мүнөө тэрэ магазиниие даагшаар хүдэлнэ. Лукерия Потаповна худалдан абагшадта налгай дулааханаар хандадаг байһаараа нютагайнгаа зондо хүндэтэй болонхой юм. Эд бараа худалдаха түсэбтэ даабарияа тэрэнэй даадаг магазин һара бүхэндэ дүүргээд лэ байдаг.

Ажалдаа үнэн сэхээр хандаһанайнгаа түлөө Лукерия Потаповна Хүндэлэлэй грамотануудаар нэгэнтэ бэшэ шагнагдаа. Дүй дүршэлтэй наймаалагша коммунис ажалай ударник байхаһаа гадна, «Совет худалдаа наймаанай отличник» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Лукерия Потаповна коллективэйнгээ ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэрэ эхэнэрнүүдэй соведэй, нүхэдэй сүүдэй гэшүүн юм.

З. ВЕСНИНА.

ҺҮҮЛШЫН ХОНХО ЖЭНГИРЭЭ

АМАРАЛТЫН ХАҺА ЕРЭБЭ

Май һарын энэ үглөөгүүр хэзээ хэзээнэйхиһээ аажам дулаахан, ёһотойл хабарай сагай шэнжэтэй байба. Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ Хэжэнгын дунда һургуулиин урдахи талмай дээрэ гартаа сэсэгүүдые бариһан, һайндэрэйхеэр хубсаланхай һурагшад класс классаараа жагсаалда зогсон жэрылдэнэ.

Жагсаалай урда талада саб сагаахан фартугуудые үмдэһэн 8—10-дахи классуудай һурагшад зогсоно.

Дунда һургуулиин директор Д. Г. Баяртуев табсан дээрэ гаража, 8—10 классуудые дүүргэхэеэ байһан һурагшадай һүүлшын хонхо үгэлгэнэй баярай митингые нээхэ зуураа, мүнөөдэрэй баярай жагсаал хадаа манай бүхы һурагшадай, багшанарай һайндэр гэжэ бидэ тэмдэглэхэ ёһотойбди гэжэ хэлэбэ. Юуб гэхэдэ, тэбхэр арбан жэл энэ һургуулида һуража дүүргээд, болбосоролой аттестат абажа, дээдэ һургуулинуудта орожо, эрхим һайнаар һуража дүүргээд, ажабайдалай үргэн замда эгээл түрүүшынхиеэ гараха һурагшадые шалгалтаяа эрхим гэһэн сэгнэлтэтэйгээр барихыень хүсэнэб гэжэ юрөөбэ. Удаань КПСС-эй райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша Б. Х. Жамбалов, Хэжэнгын совхозой парткомой секретарь Г. З. Бальжиров, Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министерствын инспектор Д. Д. Ошоров, ВЛКСМ-эй райкомой секретарь Б. Чимитов болон бусад амаршалгын үгэ хэлэбэ. Мүнөө тус һургуулиин 8—10-дахи классуудай һурагшад шалгалтадаа һайнаар, оролдосотойгоор бэлдэжэ байна.

Тиихэдэ зунай амаралтын үедэ үхибүүдые һайнаар амаруулха, һурагшадай ажалай бригада, звенонуудые зүбөөр эмхидхэхэ тухай хэлсэбэд.

Нэн түрүүн 9-дэхи классуудай һурагшад түрэл совхозойнгоо гурбан отделенинүүдтэ хонидой нооһо хайшалха агрегадуудые эмхидхэхэ. Куузику тарижа ургуулха бригада 7—9-дэхи классуудай һурагшадһаа байгууляха. Куузику тариха бригадые биологиин багша А. Л. Жарикова ударидаха.

Мүн һургуули шадарайнгаа огород болон таримал модоудуудые 5—6-дахи классуудай һурагшад уһалха, харууһалха юм. Гадна һургуулиин хэрэгсэлнүүдые заһабарилха бригаданууд эмхидхэгдэхэ байна. Бригадануудта элдэб түхэлэй спортивна наадануудые, шатар, даамаар мүрысөөнүүд, библиотекэнүүд эмхидхэгдэхэ байна. Спортивна наадануудые физкультурын багшанар эмхидхэхэ юм. Бригада бүхэниие багшанар даажа абанхай. Тиихэдэ Худан голой эрьедэ пионернүүдэй зунай лагерь эмхидхэгдэхэ.

Игэжэ мүнөө жэлэй зунай һурагшадай амаралтые зүбөөр, һайнаар эмхидхэхэ гэжэ шиидэбэ.

П. СОДБОЕВ.

Хэжэнгэ.

«БҮХЫ КЛАССААРАА — ТҮРЭЛ НЮТАГТАА»

Инмэ уряа доро Жаргалантын дунда һургуулида 1966 ондо эдэбхи үүсхэлэй мүндэлэн түрэжэ байха үедэ мүнөөнэй арбадахиие дүүргэгшэд оройдоол хоёрдохи класста һуража ябаа. Аханарайнгаа энэ һайн һайхан үүсхэлые атаархан хаража ябаа. «Эдир халааниие хүмүүжүүлхэ» гэһэн багша Ленинэй захяа заабари тус һургуулида заншалта хуули болонхой.

10-дахи «а» классай һурагшад энэ жэлые ажабайдалдамнай тусгаар һуури эзэлхэ жэл гэжэ тоолоно. Тиигэншьегүй лахаб. Тэдэнэр аттестат абажа, ажабайдалай богоһо алхажа гарахаһаа гадна, «Коммунизмда һураха» гэһэн темээр ленинскэ шалгалта эрхимээр баряа бшуу. Тиихэдэ комсомолой XVII съезд зориг дээрэнь зориг нэмээгээ. Эдиршүүл энэ ехэ хуралдаанай материалнуудтай танилсаад байхадаа, холо, ойгуур зайгуултажа, хүсэл эрмэлзэл бэдэрһэнэй хэрэггүй, нютагтамнай хүсэлөө бэелүүлхэ юумэн яһала ехэ гэжэ ойлгоо.

Бүхы классаараа түрэл совхоздоо үлэхэ гэжэ тэдэнэр шиидээ. Эдиршүүл комсомолой суглаа үнгэргэжэ, энэ хүсэлөө нэгэн дуугаар батадхажа, аханарайнгаа эстафетые дамжуулан абаба.

10-дахи «б» классай һурагшад мүн лэ тэдэнэрэй үүсхэлые дэмжэжэ, Тельманэй нэрэмжэтэ совхоздо үлэхөөр тангариглаа.

Л. СЛЮНКИНА.

ХОРИҺОО МЭДЭЭСЭНЭ

ҺУРАГШАДАЙ ЗАНШАЛТА НААДАН

Хабарай һүүлшын һара — майн һүүл багаар ойн модон «ногоон торгон тэрлигүүдээ» хэдэрбэ. Эгээл энэ үеэр Тэгдын дунда һургуулиин һурагшад ургы сэсэгээр бүрхөөгдэһэн талада гаража, «Орлёнок» гэжэ сэрэгэй-спортивна наада үнгэргөө. Багша В. Б. Баяртуев энэ наадые хүтэлбэрилһэн байна. Илангаяа 9—10-дахи классуудай һурагшад эдэбхитэйгээр хабаадаба. Үхибүүдэй энэ һонирхолтой наадан үдэшэ орой болотор хүхюу зугаатайгаар үнгэрөө.

СТОЛОВО НЭЭГДЭБЭ

Хүрбын совхозой 2-дохи отделениин полевой станда шэнэ столово нээгдэбэ. Досоохиень шабардажа, сагаадаа, гоё һайханаар шэмэглэн гоёогоо. Элдэб амһарта болон мяха хэршэхэ түхеэрэлгэ, электроплита гэхэ мэтэ хэрэгсэлнүүдээр гүйсэд хангагданхай. Шэнэ стол, стулнуудаятай зохидоор табяатай. 35 хүн нэгэ доро эдеэлхэ аргатай.

— Столовын нээгдэхэдэ, совхозой хүдэлмэришэд үдэрэй хоёр удаа эдеэлдэг болобо, — гэжэ тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир Н. С. Цыбиков хөөрэнэ.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

Хори.

Уужам дэлгэр Эхэ ороноймнай хилэ хада уулаар, сүл губяар, уһан дээгүүр гарана. Тэрэниие сахидаг сэрэгшэд — ногоон малгайтай хүбүүд, үдэр, һүнигүй албаяа хэжэ, совет арадайнгаа амгалан тайбан байдалые, баатар дорюун ажалые хорото дайсадһаа һэргылэн сахина..

Тиимэһээ хилын харуулшадай албан угаа хүшэр. Тиимэл хадань хилын харуулшад буурал сагаан жабартай һүни, шуурганай шуухиржа байһан үдэр, саһан, бороо соошье хилэеэ нарин хёрхоор сахина.

Удмурти оронһоо ерэһэн, түрүүшынгээ жэл хилэ дээрэ алба хэжэ байһан Владимир Квитковских гэгшэ энэ хүндэтэ уялгаяа һайн мэдэнэ. Инмэ харюусалгатай албаяа һайнаар хэхые тэрэ оролдоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: залуу сэрэгшэ, хилын харуулшан Владимир Квитковских.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

ҮХИБҮҮДЫЕ ХАМГААЛХА УЛАСХООРОНДЫН ҮДЭРЫЕ УГТУУЛАН

ЭХЫН ЖАРГАЛ. (Инди).

БТА-ТАСС-ай фото.

ГАВАНА

МҮНӨӨНЭЙ АРГАНУУДЫЕ ХЭРЭГЛЭНЭ

ТАСС

Гэрэй шубуудые үсхэбэрилдэг олон ажахынуудые нэгэдүүлһэн Кубын шубуу үсхэбэрилгын комбинадай байгуулагдаһаар 10 жэл үнгэрбэ. Энэ үе соо тус комбинат 12 миллиард шахуу үндэгэ гүрэндэ худалдаһан байна. 1962 ондо орон дотор оройдоол 174 миллион үндэгэн абтадаг байһан һаа, харин нёдондо жэл 1,6 миллиард үндэгэн абтаа һэн. Шубуунай мяхаар хүн зоной эрилтэнүүдые хангалга нилээд һайжараа.

Шубуу үсхэбэрилгын мүнөөнэй аргануудые хэрэглэһэнэй, фермэнүүдтэхи ажал хүдэлмэри һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар комбинадай хүдэлмэрилэгшэд иимэ амжалта туйлаа бшуу.

Шубуу үсхэбэрилгэ — революциин илаһанай һүүлээр Кубада эмхидхэгдэн байгуулагдаһан хүдөө ажахын эгээл хурдан түргөөр хүгжэжэ байгаа һалбаринуудай нэгэниинь мүн.

ГАВАНА

Үнэн шударгы ажалайнь түлөө шагнал

ТАСС

Кубын олон зуугаад мянган ажалшад энэ жэлдэ зунайнгаа амаралта оронойсанаторинуудта, амаралтын байшангуудта үнгэргэхэ юм. Эдэнэй олонхид шэн габьята, үнэн шударгы ажалайнгаа түлөө профсоюзуудай хүнгэлэлтэтэй путевко абаһан байна.

Мүнөө хүдөө ажахын плантацинуудта, саахарай заводуудта эршэтэ ажал бурьялһаар. Ниислэл хотын ба бусад провинцинуудай хэдэ хэдэн предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй амарха гэрнүүд бүхы дэлхэй дээрэ суута гараһан Варадеро гэжэ пляж дээрэ баригдаа.

Оронойүзэсхэлэн һайхан курортнуудта, хадата нютагуудта амарха дуратайшуул олон.

Ажалшадай ба эдэнэй үхибүүдэй һайнаар амарха хэрэгтэ гүрэн түрэ ехэ анхарал хандуулдаг юм. Кубын бүхы провинцинуудта санаторинууд, амаралтын байшангууд, пансионадууд баригдана, пионерэй лагерьнууд нээгдэнэ. Аяншалга хурдан түргөөр хүгжэжэ байнхай.

ЛЮКСЕМБУРГ

КПЛ-эй ЦК-гай мэдүүлгэ

ТАСС

Майн 26-да үнгэргэгдэһэн парламентын һунгалтын дүнгүүдые Люксембургын Коммунис партиин Центральна Комитет заседани дээрээ зүбшэн хэлсэбэ.

Энэ һунгалтын үедэ христианско-социальна арадай парти булигдажа, политическэ шэнэ хараа шугам бэелүүлхээр һунгагшадай хүсэжэ байһыень элирхэйлэн гэршэлбэ гээд КПЛ-эй ЦК-гай эндэ тунхаглагдаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Табан коммунист-депутадые парламентда һунгаһан ушар үргэн ниитэ арад зонтой Люксембургын Компартиин бата холбоо барисаатай байһыень элирхэйлбэ.

Һунгагшадай дуугаа үгэһэн зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө КПЛ парламент дээрэ, мүн тэрэнэй хажуу таладашье тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэ байна. Оронойхүдэлмэришэн ангиин ба түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдэй ябуулгануудай нэгэдэлэй түлөө тэрэ саашадаашье тэмсэхэ юм гээд мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

Хилын саанаһаа

• телефон • телеграф • радио

БУДАПЕШТ

Будапештдэ яармаг хаагдаба

ТАСС

Уласхоорондын хабарай заншалта яармаг Будапештдэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

Энэ жэлдэ социалис оронуудай табиһан зүйлнүүд экономическа харилсан туһалалсалгын Соведэй эмхидхэгдэн байгуулагдаһаар 25 жэлэй ойдо зорюулагдаһан байгаа. Тиимэһээ «СЭВ-эй 25 жэлэй ой» гэһэн тусхай павильон яармагта хабаадагшадые ехэтэ һонирхуулһан байна. Социалис экономическа харилсан туһалалсалгын туйлай ашаүрэтэй байһыень эндэ табигдаһан зүйлнүүд батаар гэршэлбэ.

Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй үедэ СССР-эй эрдэм, техникын, промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй туйлаһан амжалта илалтануудые Будапештын яармагта табигдаһан совет зүйлнүүд элирхэйлэн харуулна.

Байгша ондо Будапештдэ нээгдэһэн уласхоорондын яармаг дээрэ совет гадаадын худалдаа наймаанай нэгэдэлнүүд ехэ амжалта туйлаһан байна. Советскэ Союз ай ба Венгриин хоорондо 250 миллионһоо үлүү түхэригэй хэлсээнүүд баталагдаа. СССР «Жигули», «Москвич», «Запорожец» түхэлэй хүнгэн машинануудые, ашаанай машинануудые Венгридэ эльгээхэ, харин тэндэһээ «Икарус» түхэлэй автобусуудые абаха юм.

КАБУЛ

АФГАН АРАДАЙ ҺАЙНДЭР

ТАСС

Бэеэ дааһан байдалтай болоһон үдэрөө Афганистанай Республика тэмдэглэбэ. Харин хархис булимтарагшадтай үсэд нэтэрүүгээр тэмсэжэ, афган арад 55 жэлэй урда тээ сүлөөтэ байдалтай болоо һэн. Тэрэнэй бэеэ дааһан байдалые Совет Республика 1919 ондо мартын 27-до түрүүлэн мэдэржэ, Афганистанда хани ёһоной туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлнэ.

Элдэб һалбаринуудта ехэ амжалтануудые туйлан, Афганистанай арад зон национальна һайндэрөө тэмдэглэбэ. Оронойэкономическа ба соёлой гээгдэлые усадхаха, арад зоной байдал һайжаруулха хэмжээнүүдые бодото дээрэнь бэелүүлһэн байна. Һүүлэй жэлнүүдтэ текстильнэ промышленность, газай, ашагта малтамал шэнжэлэн элдүүрилгын ба промышленностиин бусад һалбаринууд ехэ амжалтануудые туйлаа. Гүрэнэй газарые таряашадта хубаарилан үгэжэ эхилбэ. Үзэг бэшэггүйдэлгые усадхаха, арадай гэгээрэлдэ, элүүрые хамгаалгада ехэ анхарал хандуулагдана.

Республикын экономическа хүгжэлтэ дэбжэлтэдэ Советскэ Союз ехэ туһа хүргэнэ. СССР-эй туһаламжа, дэмжэлгээр һүүлэй жэлнүүдтэ ная шахуу барилга ашаглалгада оруулагдаһан байна. Жэшээлхэдэ, Кабулай политехническэ институт, Наглудахи ГЭС, гэр баридаг комбинат орон дотороо үргэнөөр мэдээжэ болоо.

ЛОНДОН

Хөөрэлдөөнүүд үргэлжэлһөөр

ТАСС

Португалиин Саг зуурын правительствын гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Соарешай, Гвинейн ба Ногоон хушуун гэдэг аралнуудай бэеэ дааһан байдалай африкан партиин (ПАИГК) түлөөлэгшэдэй хоорондо хөөрэлдөөнүүд эндэ боложо үргэлжэлһөөр. ПАИГК-гай гүйсэдхэхэ комитедэй гэшүүн П. Пирес энэ партиин түлөөлэгшэдые хүтэлбэрилнэ.

Португалиин газар нютагуудай хоорондохи харилсаае һайжаруулха министр А. ди Алмейда Сантуш хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадахаяа Лондон ерэбэ.

КАИР

ПОРТ-САИДАЙ ЕРЭЭДҮЙ

ТАСС

Египедэй бусад районуудтай энэ хотын транспортна холбоое һайжаруулха, Порт-Саидта, мүн дүтэ шадар граждан барилга үргэнөөр хэхэ, портын барилгануудые һайжаруулха зорилгонуудые хараалһан Порт-Саидые хүгжөөхэ холын хараата түсэб һайшаагдаа.

Энэ портдо 50 шэнэ причал түхеэрэгдэхэ, шэнэ кранууд тодхогдон табигдаха, даамбанууд баригдаха, Египедэй ба гадаадын суднануудые заһабарилха хуурай догууд баригдаха байна.

Дамиеттэ — Порт-Саид — Исмаили гэһэн мүнөөнэй автомобильна дардам харгы, Порт-Саидһаа Нилэй адаг хүрэтэр Суэцкэ каналые зубшуулан, түмэр зам барихаар түсэблэгдөө.

ДЕЛИ

Азида эб найрамдал, аюулгүйн байдал хангахын түлөө

ТАСС

Азида аюулгүй байдал хамтааран хангаха һанал бодолые бодото дээрэнь бэелүүлгэ түбиин бүхы оронуудай аша туһада харюусаха байна. Энэнь бүхы оронуудай бэеэ дааһан байдал хангаха, социально-экономическа хүгжэлтэ дэбжэлтын эшэ үндэһэ тогтоохо, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ, шахардуу байдал һуларуулха байна гэжэ Индиин залуушуулай федерациин вице-түрүүлэгшэ Рандҗит Гуха ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ.

Нэгэ нэгэнэйнгээ бэеэ дааһан байдал хүндэлхэ, экономическа харилсаандахи адли тэгшэ эрхэ, али алиндань ашатай туһатай байлга — энэ һанал бодолой гол дүримүүдтэй танилсаха гээшэ шухала удха шанартай байна гэжэ Р. Гуха хэлэбэ. Аюулгүй байдал хамтааран сахин хамгаалга арадуудай хүгжэлтэ дэбжэлтэдэ, бэеэ дааһан байдал бэхижүүлгэдэ туйлай ехэ арга боломжонуудые нээхэ байна. Эгээл иимэһээ Индидэ, мүн Азиин бусад оронуудта олон мянгаад хүн зон энэ һанал бодолые халуунаар дэмжэнэ.

Маоис хүтэлбэриин дээрэлхүү политика Азиин эб найрамдалда дуратай, түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдэй эршэтэ хүдэлөөндэ тойбо татана гээд Р. Гуха саашадаа хэлэбэ. Советскэ Союзда зүрюу харша политика бэелүүлэн, маоис хүтэлбэри аюулгүй байдал хамтааран хангаха гэһэн хараа бодолдо һаад тойбо татана.

Энэдхэг залуушуул, манай бүхы арад зондол адли, амгалан тайбанаар ажаһууха хүсэлэнтэй юм гэжэ Р. Гуха мэдүүлээ. Уласхоорондын империализмын, шэнэ түхэлэй колониализмын али бүхы харата ябуулгануудта эсэргүүсэн эдэбхитэйгээр тэмсэхэбди. Илалта туйлаха байһандаа этигэн найданабди. Ушарынь юуб гэбэл энэ тэмсэлдэ бидэ дэлхэйн түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдтэй нягта нэгэдэлтэйбди.

АММАН

Иорданиин уряа

ТАСС

Булимтаран эзэмдэһэн Араб газар нютагуудай арад зондо эсэргүүгээр Израилиин засагаархидай үүдхэһэн хашалта харшалалтые, хардалга мүрдэлгые болюулхын тула дары хэмжээнүүдые абаха уряатайгаар Иордани Уласхоорондын Улаан Хэрээһэндэ хандаба.

Израилиинхидэй хардалга мүрдэлгэнүүдые хэһэнһээ уламжалан, Иордан мүрэнэй баруун бэедэхи араб зоной байдал хүшэр бэрхэтэй болоод байна гэжэ Иорданиин Улаан Хахад һарын бүлгэмэй түрүүлэгшын МКК-да эльгээһэн телеграмма дотор хэлэгдэнэ. Энэ районһоо абтаһан мэдээнүүдэй ёһоор, һүүлэй үдэрнүүдтэ тэндэ 250 гаран араб хүн зон баригдажа тушаагдаба. Иерусалимда, Рамаллахта, мүн хэдэ хэдэн бусад хото городуудта комендантска час соносхогдоо.

футбол ДОЛООДОХИ

НААДАНАЙ УДАА

СССР-эй футболистнуудай дунда «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг манай Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй команданууд долоодохи уулзалгаяа үнгэргэбэ. Энэ наадан майн 26-да үнгэргэгдэжэ, Алас-Дурна зүгэй футболистнуудай олонхи Сибириин хото городуудай командануудтай наадаһан байна. Тиихэдээ айлшаар ошоһон гурбан командын футболистнууд талмайн эзэдые шүүжэ, урагшаа дабшаха аргатай болоо. Эдэнэр хэд бэ гэхэдэ, һүүлэй хэдэн наада һайнаар үнгэргэжэ, мүрысөөнэй таблица толгойлжо эхилһэн Новосибирскын «Чкаловец» командын футболистнууд Нижний Тагил хотын «Уралец» командые 2:1 тоотойгоор шүүхэдээ, түрүүлһээр түрүүлжэ захалба. Нүгөөдэ команданууд — Курганай «Зауралец» Тюмениин «Нефтяникые» — 2:1, Омскын «Иртыш» Челябинскын «Иртышиие» — 3:2, Владивостогой «Луч» Петропавловск-Камчатский хотын «Вулканиие» 1:0 тоотойгоор шүүһэн.

Хэдэн уулзалга өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэжэ эхилһэн Томскын «Торпедо» команда манай «Сэлэнгэ» командатай 0:0 тоотойгоор тэнсэһэн, Эрхүүгэй «Авиаторые» — 3:1, Благовещенскын «Амурые» 2:1 тоотойгоор шүүбэ. Мүн Барнаулай «Динамо» хэдэн нааданай удаа, урагшаа дабшажа эхилбэ. Эдэнэр «Амур» командые — 3:0, «Авиаторые» — 3:1 тоотойгоор шүүһэн, Шэтын «Локомотивтай» 0:0 тоотойгоор тэнсээ.

Манай «Сэлэнгэ» команда Сибириин хото городуудаар айлшалжа эхилһэн үдэрһөө хойшо бараг һайн наадажа ябана. Мүнөө эдэнэрнай үнгэргэгдөөд ябаһан гурбан нааданда Красноярскын «Автомобилистые» 2:0 тоотойгоор шүүһэн, «Торпедо», «Шахтёр» командануудтай тэнсэһэн байна. Удаадахи наадан майн 30-да үнгэргэгдэхэ. «Сэлэнгэ» командын футболистнууд энэ наадала Барнаулай «Динамо» командатай тэдэнэй стадион дээрэ үнгэргэхэ юм.

Уншагшадай анхаралда мүнөөдэрэй байдалаар мүрысөөнэй таблица толилогдоно.

Командануд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ	Очко
«Чкаловец» Н-Сиб.	7	5	1	1	11: 5	11
«Торпедо» Томск	6	4	1	1	7: 5	9
«Иртыш» Омск	7	3	3	1	11:11	9
«Динамо» Барнаул	6	3	2	1	9: 3	8
«Сэлэнгэ» У-Үдэ	6	3	2	1	7: 4	8
«Амур» Благов.	6	3	1	2	9: 7	7
«Авиатор» Эрхүү	6	2	2	2	11:11	6
«Локомотив» Шэтэ	6	2	2	2	5: 4	6
«Зауралец» Курган	7	3	1	3	7: 8	6
«Луч» Владивосток	5	2	1	2	7: 6	5
«СКА» Хабаровск	5	2	1	2	7: 8	5
«Нефтяник» Тюмень	7	2	1	4	5:11	5
«Автомобилист» Кр.	6	2	1	3	5: 7	5
«Шахтёр» Прок.	6	1	3	2	4: 5	5
«Локомотив» Челяб.	7	1	2	4	7:12	4
«Вулкан» П-Кам	5	1	1	3	4: 6	3
«Уралец» Н. Тагил	7	1	1	5	7:11	3
«Сахалин» Ю-Сах.	5	0	2	3	4: 8	2

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтада бэлэдхэл тухай материалнууд. «Арад зоной хэрэглэлдэ» — В. Николаевай корреспонденци. Орон доторой һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. Партийна ажабайдалай хроннко «Шанарай түлөө түлбэри» — Н. Сперанскиин корреспонденци «Социализм ба экономическа ашаүрэ» — АПН-эй статья. Нютаг нютагай һонин.

Гурбадахи хуудаһан редакцида ерэһэн бэшэгүүдээр бүридхүүлэгдэнэ.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Бауитын загаһата нуурнууд дээрэ» — О. Березковой корреспонденци. Хилын саанаһаа. Нютаг нютагай һонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — «Горн» — гэжэ программа пионернүүдтэ харуулагдаха. 18.45 — Телевизионно һонин. 19.05 — «Геологой поли» — киноочерк. 19.15 — Манай айлшад» — концертын программа. 19.35 — «Сасуутан» — киноочерк. 19.45 — «Сэсэг» — эхэнэрнүүдтэ зорюулагдаһан телевизионно журнал. 20.25 — «Газарта — элбэг шиниг нойто». Буряадай АССР-эй мелиорациин ба уһанай ажахын министр Л. А. Санеев дамжуулгада хабаадалсаха. 20.45 — Баянист Е. Тихоновэй концерт. 21.15 — Соносхолнууд. 21.20 — «Олимпиин гал» — уран һайханай фильм. 22.50 — Үдэшын концерт.

УНШАГШАДАЙ АНХАРАЛДА

1974 оной хоёрдохи хахадта хэблэгдэн гара «Буряад үнэн» газетэдэ захил абалга үргэлж һөөр.

Аймагуудай «Союзпечать» агентствэнүүдтэ, хэ хеэ холбооной отделенинүүдтэ, хэблэл тараа ниитын түлөөлэгшэдтэ захил хэжэ болохо.

Хахад жэлэй захилай сэн 3 түхэриг.

Хүндэтэ уншагшад! «Буряад үнэн» газетэд захил хэхээ бү мартагты!

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

УНШАГТЫ һонирхохо байхат

УНГИН ҺАНХАН СЭЭСГУУД УРГАНА

КИНДАСОВЫН ШОГ ЗУГААНУУД

ТАБАДАХИ ЗУУН ЖЭЛДЭ ХУДАЛ ХУУРМАГ МҮНГӨ ХЭГШЭД

АРХЕОЛОГУУДАЙ ОЛОШО

ЭДЭЭ ХООЛОЙ ЗҮЙЛНҮҮДЭЭ ШЭРЭ БУДАГУУД